

**Міністерство освіти і науки України
Одеський національний технологічний університет
Кафедра туристичного бізнесу та рекреації**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

**РОЗРОБКА ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ОГЛЯДОВОЇ ЕКСКУРСІЇ ДЛЯ
ШКОЛЯРІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ПРАГОЮ**

Здобувач Олеся ГОЛОВАШИЧ

Керівники д.е.н., проф. Олена МЕЛІХ,

ст.викл. Володимир ТОРГАН

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від 07.06.2022 р., протокол № 11.

Завідувач кафедри ТБтаР _____ Олена МЕЛІХ
(підпис)

Одеса - 2022 рік

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
(ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ)

Факультет	Технології вина та туристичного бізнесу
Кафедра	Туристичного бізнесу та рекреації
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	242 Туризм
Освітня програма	Міжнародний туризм

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри ТБтаР

д.е.н., проф. Олена МЕЛІХ

11 лютого 2022 р.

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Олеся ГОЛОВАШИЧ

1. Тема роботи «Розробка та впровадження оглядової екскурсії для школярів старших класів Прагою»

Затверджена наказом академії від 8.10.2021 р. наказ №858-03

2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи 06.06.2022

3. Вихідні дані роботи

Довідкова література, електронні ресурси, монографії, статті наукові з туризму

4. Перелік питань, які потрібно розробити

Розвиток туризму в Чеській Республіці.

Оцінка потенціалу розвитку туристичних напрямків у Чеській Республіці

Розробка та організація оглядової екскурсії Прагою

5. Перелік графічного матеріалу

Презентація до кваліфікаційної роботи (22 слайди)

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 3	В'ячеслав ІВАНЧЕНКОВ	11.02.2022	06.06.2022

7. Дата видачі завдання 11.02.2022

Керівники _____ д.е.н., проф. Олена МЕЛІХ,

_____ ст.викл. Володимир ТОРГАН

Завдання прийняв/ла до виконання _____ Олесь ГОЛОВАШИЧ

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи
1.	Отримання завдання	9.02.2022
2.	Опрацювання джерел інформації	10.02-20.02.2022
3.	Написання 1 розділу	28.02.2022- 10.03.2022
4.	Написання 2 розділу	20.03-30.03.2022
5.	Написання 3 розділу	10.04.-20.04.2022
6.	Оформлення роботи	10.05-06.06.2022

Здобувач/ка _____ Олесь ГОЛОВАШИЧ

Керівники _____ д.е.н., проф. Олена МЕЛІХ,

_____ ст.викл. Володимир ТОРГАН

АНОТАЦІЯ

до кваліфікаційної роботи бакалавра

Робота містить 103 сторінки, 12 рисунків, список літератури з 23 найменувань, 3 додатків.

Метою роботи є розробка оглядової екскурсії для школярів старшого шкільного віку Прагою.

Об'єктом дослідження є Чеська Республіка, її культурні та архітектурні пам'ятки.

Завданням роботи передбачено провести аналіз розвитку напрямків туризму у Чеській Республіці, оцінити стан пам'яток культури та архітектури найбільших міст країни, розробити оглядову екскурсію для школярів старшого шкільного віку.

За результатами роботи сформовані висновки щодо розвитку туризму в Чеській Республіці та розроблена оглядова екскурсія Прагою.

Одержані результати можуть бути використані екскурсійними бюро та туристичними агенціями міста Прага, які спеціалізуються на організації екскурсійного обслуговування.

Рік захисту роботи 2022.

SUMMARY

of the bachelor's thesis

Work contains 103 pages, 12 figures, a list of references of 23 titles, 3 apps.

The aim of the work is to develop a sightseeing tour for high school students in Prague.

The object of research is the Czech Republic, its cultural and architectural monuments.

The task of the work is to analyze the development of tourism in the Czech Republic, assess the state of cultural and architectural monuments of the largest cities in the country, to develop a sightseeing tour for high school students.

Based on the results of the work, conclusions were drawn on the development of tourism in the Czech Republic and a sightseeing tour of Prague was developed.

The obtained results can be used by tour agencies and travel agencies of the city of Prague, which specialize in organizing tour services.

The bachelor's thesis defense: year 2022.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 Розвиток туризму в Чеській Республіці.....	8
1.1 Відомості про країну.....	8
1.2 Розвиток туризму в країні.....	12
Висновок до 1 розділу.....	27
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ НАПРЯМКІВ У ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ.....	29
2.1 Оцінка стану пам'яток туризму Чеської Республіки.....	29
2.2. Огляд туристичних destinations найбільших міст Чеської Республіки.....	41
Висновок до 2 розділу.....	53
РОЗДІЛ 3 Розробка та організація оглядової екскурсії Прагою.....	54
3.1 Історичні особливості розвитку міста Прага, destinations.....	54
3.2 Опис туристичної привабливості, основних атракцій міста Прага, destinations	58
3.3 Паспорт екскурсовода із вказанням програми екскурсії та тексту екскурсії для виокремленої групи туристів.....	70
Висновки до 3 розділу.....	85
ВИСНОВОК.....	87
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ.....	88
ДОДАТКИ.....	91

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Розвиток технологій сприяє спрощенню пересування між країнами та відкриває нові можливості для туристичних напрямків. На даний момент в Чеській Республіці широкого розвитку набуває сфера туризму. В країні є багато пам'яток архітектури та місць зі світовою популярністю. Безліч мінеральних курортів, заказників та заповідників, прокладаються нові авто-, мото- та вело- траси.

Оглядова екскурсія є гарним способом дізнатись щось нове про країну, нову місцевість, культуру та спосіб життя людей.

Виходячи з вищевикладеного, вибір теми дипломного дослідження є обґрунтованим і актуальним.

Мета дослідження: розробити оглядову екскурсію для дітей старшого шкільного віку Прагою.

Об'єкт дослідження: Чеська Республіка, її культурні та архітектурні пам'ятки.

Виходячи з мети дипломної роботи в дослідженні передбачається вирішити ряд наступних завдань:

1. Проаналізувати розвиток туристичних напрямків країни;
2. Зробити оцінку потенціалу розвитку туризму у Чеській Республіці;
3. Розробити та описати програму екскурсії містом Прага.

Методи дослідження. В основу дослідження були покладені дані щодо напрямків розвитку туризму в Чеській Республіці. Дані про склад та стан пам'яток культури, архітектури та природи обраної країни та місцевості.

Структура дипломної роботи. Відповідно до мети та завдань дослідження, а також до вимог, що пред'являються до дипломних робіт, робота складається зі змісту, списку скорочень, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. До роботи також додається презентація.

1.Розвиток туризму в Чеській Республіці

1.1 Відомості про країну

Чеська республіка розташована на чесько-моравській піднесеності в Центральній Європі. Країна межує з такими державами як: Німеччина, Польща, Словаччина і Австрія. 79 тис. кв. км - в таких цифрах прораховується територія Чехії, яка об'єднує історичні області Моравію, Богемію і Сілезію. До речі, судячи з даних з історії, Чехія здавна мала назву Богемія, і отримала вона її від імені кельтського народу «бойев», що жили в цій місцевості.

З усіх боків Чехія знаходиться в оточенні невисоких гір (Судети, Рудні гори, Чеський ліс, Шумава). Ці гори з часом перетворилися в відмінні гірськолижні курорти, які спонукають туристів своїми поїздками збільшувати бюджет Чеській республіці. Територію Чехії розсікають річки Влтава, Морава, Ельба і Одер. Дивовижна природа цієї країни стала головною причиною виникнення курортів (Гаррахов, Рокитніце-над-Їзерой, Пец-під-Снежкой, Шпіндлеров-Млин), санаторіїв Чехії (Карлові Вари, Маріанські Лазні, Франтішкови Лазні) і численних зон відпочинку. Карта Чехії налічує величезну кількість природних заповідників (вони становлять 12% території держави) і великих лісів, унікального поєднання гірських масивів, озер і річок. Чехія може похвалитися такими великими річками як Ельба (Влтава - її приток в західній частині) і Морава (протікає на сході країни). Вона привертає до себе туристів не тільки природною красою, а й внутрішніми ресурсами. Згадаймо унікальний чеський кришталь ... В надрах землі Чехії є поклади срібла, скляних пісків, кам'яного вугілля.

Географія Чехії різноманітна і дивовижна. На території держави знаходиться безліч підземних печер (на даний момент їх кількість досягла позначки в 2 тисячі). До речі, не так давно в печерах Білих Карпат було виявлено

продовження всесвітньо відомої печерної системи (довжина - 40 метрів, глибина - 25 метрів).

Клімат Чехії

Клімат Чехії помірний, літо не дуже спекотне і зима «по-людськи» холодна. Середня температура влітку - + 20 °С (фактично оптимальна для того, щоб насолодитися всілякими пам'ятками Чехії), а взимку - 5 °С. Звичних для слов'ян морозів в Чехії не буває. Найоптимальнішим вважається весняний час (квітень-травень) і восени - вересень. Взимку ж середня температура наближається до цифри 0. Через такі кліматичні умови в Чехії такому спортінвентару, як гірські лижі, швидко знайшлося застосування.

Чехія і самі чехи дорожать своєю природою, що відбивається в сприятливій екологічній обстановці. Це є додатковим стимулом для наших громадян дозволити собі насолодитися пам'ятками Чехії, замками, курортами, санаторіями та відчути, що таке повноцінний відпочинок в гарній і трохи казковій країні.

Мова Чехії

Єдиною офіційною мовою в Чеській Республіці є чеська, яка так само, як і словацька, польська, сербська, українська, хорватська або болгарська відноситься до слов'янських мов.

Для чеської мови характерне рясне використання так званих діакритичних знаків, тобто «гачок» над деякими буквами і довготи для позначення довжини голосних, які часто змінюють зміст слова цілком. По-чеськи говорить приблизно 96% населення, часто також тут можна почути словацьку, польську та циганську мови. Домовитися можна, як правило, англійською, німецькою та російською мовами.

Глухонімі тут домовляться легше, якщо вони використовують італійську чи австрійську мову жестів, яка в деякій мірі схожа на чеську мову жестів. Навпаки, американська або азійська мова знаків дуже сильно відрізняються від чеської.

Валюта Чехії: незважаючи на те, що Чехія входить в ЄС, країна зберегла свою національну валюту - чеську крону.

Населення Чехії складає близько 10,5 млн. чоловік. За етнічним складом, велика частина населення чехи - близько 94%.

Релігія: в Чехії багато атеїстів і людей без віросповідання - близько 40%, ще близько 40% населення сповідують римо-католицизм, близько 4% - протестанти, 17% інші релігії (православні, мусульмани і т.д).

Політичний устрій Чехії: сьогодні Чехія - це демократична республіка, на чолі країни президент, діє двопалатний парламент. Чехія утворилася в 1993 році після розпаду Чехословаччини.

Транспорт. У Чехії дуже добре розвинений громадський транспорт. Це найдешевший і зручний вид пересування. Трамваї, автобуси ходять за розкладом, причому досить часто. На весь громадський транспорт діють проїзні квитки єдиного зразка. Їх можна придбати на 15 днів, на 24 години, 90 хвилин, 30 хвилин і 15 хвилин. У Празі дуже просте і зручне метро. Громадський транспорт починає працювати о 4.45 годині, а закінчує о 24.00.

Особливості чеської кухні

Національна чеська кухня дуже різноманітна. Вона об'єднує два напрямки: західну і східну кулінарні традиції. Німецько-чеська (західна) традиція привнесла в чеську кухню ковбаски і кілька видів капусти, а чехословацька (східна) - простоту приготування їжі. В цілому, характерною особливістю чеської кухні є ситність страв. М'ясо є невід'ємною частиною чеської кухні. У будь-якому ресторані вам подадуть всі можливі варіанти м'яса - свинину, яловичину, ковбаси, паштети. Готується багато страв з риби, особливо з коропа. З великої кількості овочевих салатів кожен гурман зможе вибрати щось собі до смаку.

Ще одна знаменита страва, якою може пишатися кухня Чехії - це кнедлики - вироби з борошна, з вигляду нагадують мочений білий хліб. Їх подають до супу або до другої страви. Існує безліч різновидів кнедликів - картопляні, хлібні, з

начинкою, яка може бути солоною (м'ясна) або солодкою (варення, вершки, мармелад). Обов'язково спробуйте чеські кнедлики!

Не пропустіть шанс спробувати такі страви, як завиванці, стрепачкі, шкубанкі, пивний суп з імбиром по-чеськи.

Найпопулярніший і смачний напій в Чехії, як відомо, пиво. Воно здавна варилося в Чеських пивоварнях, розкиданих по всій країні. Пиво - гордість Чехії. На кожній вулиці є пивна, де можна покуштувати розливного пива, пити його з пляшок і банок в Чехії просто не прийнято. До найпопулярніших марок чеського пива відносяться Gambrinus, Prazdroj, Pilsner Urquell, Budvar і Staropramen.[1]

1.2 Розвиток туризму в країні

Говорячи про стан туризму в Чехії в даний час, слід підкреслити, що він набуває все більшого значення в економічному, суспільному та культурному житті країни. В епоху масового пересування людей по всьому світу, взаємопізнання різних культур, усунення бар'єрів між країнами та народами, Чехія, увійшовши повноправним членом до Європейської, а отже, і світової спільноти, підтверджує свою репутацію гостинного та багатого найціннішими пам'ятками культури, мальовничого та легкодоступного краю.

Дослідження, проведене нещодавно Центром чеського туризму «Czech Tourism» разом із міжнародною компанією «General Marketing», мало на меті виявити інтереси та мотивацію іноземних туристів, які відвідують Чеську Республіку або мають намір це зробити. Проведені дослідження показали, що серед туристів різних країн Чехія користується репутацією доброзичливої землі з толерантним та гостинним населенням, що є виключно цінним у сучасному світі з непростю міжнародною обстановкою. Серед спонукальних мотивів для туристів, які обрали Чехію, — відпочинок, релаксація, знайомство з новими людьми, їх життям, культурою, історією, фольклором, зрозуміло, прагнення побачити найвідоміші пам'ятки мистецтва, насамперед, архітектури. Але є й такі, яких приваблює екзотика, бажання поглянути на колишню країну «східного блоку» або познайомитися з «нічним життям» Праги та інших чеських міст.

Згідно з опитуваннями туристів, які відвідали Чехію, повністю задоволені своїм відвідуванням 90% опитаних, частково задоволених 8% і лише 2% заперечили своє невдоволення. Серед претензій, висловлених на адресу чеського туризму, були такі, що стосувалися організації транспортного сполучення, надто високих цін на обслуговування, які не завжди відповідають його якості, нестачі інформації для туристів та мовного бар'єру. Досить часто висловлюються претензії та побажання щодо видів туризму, які, на думку деяких іноземних гостей, ще недостатньо — для загальноєвропейського рівня — розвинені в

Чеській Республіці. Це велотуризм, альпінізм, агротуризм, «пригодницький туризм», «адреналінний» спортивний туризм, водний туризм та гольф-туризм. Чеські фахівці з туризму, враховуючи всі ці зауваження, вважають у той же час, що країна має гарний потенціал для розвитку та вдосконалення цих видів туризму, насамперед, велотуризму та сільського туризму, нехай ще для цього не створено всіх необхідних умов.

Якщо ж говорити про те, чим задоволені особливо закордонні туристи в Чехії, то тут вони згадують красу пам'яток культури, чудову сувенірну продукцію, чудову чеську кухню (включаючи, зрозуміло, відоме на весь світ чеське пиво). І доброзичливе ставлення чехів до гостей (попри вищезгаданий мовний бар'єр!).

Якщо проаналізувати склад країн, які постачають іноземних гостей для Чехії, то зрозуміло, що на першому місці серед західноєвропейських країн дві сусідні країни: Німеччина та Австрія. Жителів цих двох країн тягне до Чехії не лише географічна, а й історико-культурна близькість. Чехія довгі століття входила до складу Австрійської імперії Габсбургів, німецька мова була тут державною, Прага та інші великі чеські міста мали значною мірою німецькомовне населення, а чеську інтелігенцію намагалися (і часом, небезуспішно) онімечити. Таким чином, німці та австрійці їдуть часто до Праги, як до колишнього міста своєї, німецькомовної культури, безліччу ниток переплетеної з культурою їх рідних країн.

Є ще одна категорія німецьких туристів, яких тягне до Чехії, а головним чином, у її західні області, особливий інтерес, можна сказати, історична ностальгія. Це нащадки Судетських німців, які в роки перед Другою світовою війною становили основне населення Судетської області у Західній Чехії. Як відомо, саме Судетське питання було одним із спускових гачків до розв'язання Світової війни та знищення Чехословаччини як незалежної держави. Після війни

Судетські німці були переселені до Німеччини, а через роки вони самі, а потім їх нащадки стали приїжджати до Чехії, щоб подивитися на рідні місця.

Туристи із сусідніх країн приїжджають до Чехії на нетривалий час, їх перебування тут найчастіше не перевищує п'яти днів. Серед тих, хто прибуває до Чехії на більш тривалий час, лідирують американці, бельгійці та японці. Їх перебування в Чехії триває в середньому 10-11 днів. Не відстають і туристи з Росії: у них цей показник досягає навіть 12 днів. Російські туристи входять також і в трійку лідерів за іншим показником, дуже суттєвим з точки зору економічної складової, показником за щедрістю. Серед тих іноземців, які найбільше витрачають у Чехії валюти, на першому місці — японці — 147 USD на день, за ними йдуть російські туристи — 144 USD на день, і вже з деяким відривом йдуть данці: вони залишають тут щодня 120 USD .

Що стосується місць, найбільш відданих закордонним гостям, то тут теж можна виділити трійку лідерів. Це, безперечно, Прага, яка, поза всяким сумнівом, є головною «приманкою» для іноземного гостя. За даними статистики, 76% усіх іноземних туристів у Чехії відвідують Прагу. Далі йдуть Карлові Вари - 21% іноземних гостей і Брно - 15%.

Незважаючи на те, що розвитку міжнародного туризму в Чеській Республіці надається першорядне значення, туризм вітчизняний, як і раніше, відіграє важливу роль в економічному, соціальному та культурному житті країни. Потрібно зауважити, що досі, незважаючи на радикальні зміни — відкриття кордонів та свободу пересування по всьому світу, широкі маси вітчизняних туристів (а це в сумі — більше половини їх обсягу) віддають перевагу відпочинку в межах рідного краю. У той час як молодь і люди заможні спрямовуються в далекі країни, люди більш зрілого віку та середнього достатку воліють проводити відпустку в спокійній та несміливій обстановці своєї вітчизни, присвятити себе заповітним інтересам та захопленням, ближче пізнати свій рідний край. Багато з них (близько 40%) користуються при цьому послугами розміщення на природі, у

спеціально обладнаних для цієї мети сільських будинках. Такий вид відпочинку популярний, зрозуміло, насамперед улітку. Крім того, люди відпочивають на берегах водоймищ, озер та ставків, де ще збереглися об'єкти профспілкових баз відпочинку, приблизно чверть відпочиваючих проводить відпустку у горах. Слід зазначити поступове зростання зацікавленості внутрішнім туризмом і серед молоді, яка обирає переважно велотуризм, альпінізм та водний туризм. Основні центри сучасного внутрішнього туризму - це гірські та лісові райони: Кркноше, Йізерські гори, Єсеники, Бескиди, Шумава, Крушне гори, кемпінги у Південній Чехії, на Височині, області вздовж річки Влтава.

Для заняття виїзним туризмом чехи тепер не мають жодних перешкод крім матеріальних міркувань.

Включившись у процес світової інтеграції чехи отримали шанс відвідати найвіддаленіші куточки земної кулі. Все ж таки, завжди є країни особливої переваги. Для чехів це Австрія, Франція, Італія, Хорватія, Греція, Словаччина, Іспанія, Угорщина. Легко помітити, що в цьому переліку знаходяться або найближчі сусіди Чехії, або країни з теплими морями, багатою на півдennу природу і знаменитою культурною спадщиною.

Наявність такого багатого природного та культурно-історичного потенціалу істотно для такого важливого для туризму фактора, як його конкурентоспроможність. У цьому сенсі Чехії доводиться витримувати конкуренцію з такими країнами, як Франція, Австрія, Швейцарія або Андорра, які можуть запропонувати гостям висококласні гірські та гірськолижні курорти. Італія, Іспанія та Греція мають чудові морські курорти. Таких природних багатств Чехія позбавлена. Більше того, із відходом Словаччини Чехія отримала ще одного конкурента на арені міжнародного туризму. Не секрет, що головні природні багатства об'єднаної Чехословаччини були зосереджені саме там. Гори — Татри та Карпати з їх чудовою базою для розвитку гірськолижного спорту та альпінізму, п'ятнадцять природоохоронних зон та шість національних парків з

такими відомими творами природи, як Демонські печери, каньйони Домиці або Скельні місця Словацького раю. Є у Словаччині і три культурні пам'ятки, занесені до списків світової спадщини ЮНЕСКО: Банська Штявниця, Спішський град, Влколинець.

Втративши настільки привабливі ресурси, чеський туризм повинен компенсувати ці недоліки посиленням діяльності в інших напрямках, але тут фахівці відрізняють низку слабких сторін, зокрема, у занадто високих подекуди цінах на туристські послуги, у недоліках у сфері інфраструктури туризму, у пропаганді та просуванні продукту на ринку, у системі інформації.

Дослідження та моніторинги, що проводилися міжнародними організаціями з туризму, зокрема Всесвітньою радою з туризму WTTC, і які охоплювали понад двісті країн, розглядаючи їх конкурентоспроможність за різними напрямками та аспектами туризму, ставлять Чехію за всіма категоріями на рівні оптимального середнього показника, відзначаючи як недолік завищений рівень цін, а як перевагу— відкритість і доброзичливе ставлення до гостей країни.

У цілому нині аналіз міжнародних організацій з туризму призводить до таких висновків.

Сильні сторони та переваги чеського туризму:

1. Вигідне географічне розташування в центрі Європи, легка доступність, різноманітна та мальовнича природа, гарний клімат.
2. Безліч пам'яток культури, історії та техніки, фольклорні традиції та пам'ятки, природні багатства у заповідних зонах та національних парках.
3. Багаті традиції водолікування, термальні та водні курорти зі світовою популярністю.
4. Густа та кваліфіковано розмічена мережа туристських трас та стежок по всій території країни.
5. Достатні, з погляду кількості, можливості розміщення туристів.
6. Наявність кваліфікованої та навчальної робочої сили для сфери туризму.

7. Прага та її пам'ятники – як всесвітньо відомий центр туризму.

Недоліки та перешкоди для розвитку туризму:

1. Недостатньо розвинена співпраця між приватними підприємцями та громадським сектором у галузі туризму.

2. Недостатньо висока якість роботи основних та додаткових служб туризму.

3. Недостатнє використання сучасних технологій туристичної діяльності.

4. Прогалини у маркетинговому вивченні розвитку чеського туризму.

5. Нестача конкурентоспроможного та сучасного продукту туризму, так само як і такої ж програми.

6. Відсутність рівноваги між попитом та пропозицією на ринку кваліфікованих спеціалістів у сфері туризму.

7. Недоліки в догляді за станом та оновленні культурно-історичних пам'яток.

8. Недоліки у пропозиції та пропаганді товару та служб туризму.

9. Надмірна концентрація туристів у столиці країни – Празі.

10. Недостатня статистична інформація про туризм та відсутність відповідних законодавчих актів про розвиток туризму.

Розглядаючи шляхи подальшого розвитку туризму в Чехії, дослідники вказують на такі сприятливі умови для такого розвитку:

1. Підвищений інтерес до рекреативних та пізнавальних подорожей до Чеської Республіки як на світовому, так і особливо на європейському ринку.

2. Підвищений попит на нові сучасні продукти туризму.

3. Попит на розвиток традиційного водолікування.

4. Розширення співробітництва прикордонних областей у рамках інтеграції у Європейському регіоні.

5. Членство Чеської Республіки у Європейському Союзі.

У той самий час на шляху розвитку туризму можуть зустрітися перешкоди і негативні чинники, на які також вказують дослідники туризму. Серед обставин, здатних загрожувати успішному розвитку туризму, вирізняються такі:

1. Втрата конкурентоспроможності чеського туризму, якщо не покращиться якість роботи всіх служб та інфраструктури туризму.

2. Недооцінка людського фактора та значення професійної підготовки фахівців для туризму, включаючи освітню та консультаційну діяльність, а також заходи для підприємців-початківців.

3. Нестача капіталу для стабілізації та подальшого розвитку підприємництва у різних галузях туризму.

4. Недооцінка значення координації та співпраці громадського та приватного секторів у сфері туризму як соціальних партнерів.

5. Нехтування доглядом історичних, культурних та технічних пам'яток, що використовуються в галузі туризму.

6. Недооцінка важливості збереження природних багатств країни, що залучаються до туристської діяльності.

7. Недоліки у забезпеченні відповідного обслуговування у привабливих для туристів місцях.

Враховуючи наведені вище обставини, діячі чеського туризму намагаються зробити правильні висновки з метою успішного розвитку туризму в країні.

Основні види чеського туризму на сучасному етапі

В даний час можна виділити кілька основних напрямків, за якими вже давно і успішно розвивається туризм в Чеській Республіці, і додати до них деякі нові форми, які вже завоювали популярність у туристів і привертають увагу працівників сфери туризму.

До тих видів туризму, які традиційно та успішно розвиваються в Чехії, насамперед потрібно віднести культурно-пізнавальний або, як його іноді називають чеські фахівці, «міський» туризм. У країні, насиченій пам'ятниками

культури світового значення, природний інтерес до шедеврів архітектури всіх стилів та до найбагатших музеїв. Саме на розвиток цього виду туризму було спрямовано увагу організацій, які займалися туризмом у Чеській Республіці. Говорячи про основні об'єкти культурно-пізнавального туризму біля Чеської Республіки, слід, передусім, перерахувати ті дванадцять найважливіших пам'яток країни, які у списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Цей список став створюватися у 1975 р. після набуття чинності Конвенції про охорону всесвітньої природної та культурної спадщини. У ньому перераховуються ті об'єкти культури та природи, які вважаються унікальним надбанням всього людства і перебувають під особливою охороною не лише тієї країни, де вони перебувають, а й – в особі ЮНЕСКО – всіх націй Землі. Протягом періоду з 1992 до 2003 р. до цього списку увійшли дванадцять об'єктів на території Чехії.

Найбільшим центром паломництва та релігійного туризму в Чехії є Свята Гора (монастир Svata Нога) у місті Пржибрам – одне з найважливіших у Європі місць, пов'язаних із культом Діви Марії. Свята Гора стала місцем паломництва з кінця XVIII ст. Останнім випробуванням для паломників є сходження по півкілометрових сходах, на вершину високого пагорба, де розташовується ансамбль сакральних споруд, над якими панує костел Вознесіння Діви Марії зі знаменитими фресками, цінною статуєю Діви Марії та чудовими роботами різьбярів по каменю та дереву. Цей храм з давніх-давен був предметом захоплення паломників, не випадково Ватикан надав йому почесний статус «Basilica Minor». Тут же, на Святій Горі, знаходиться Паломницький музей із багатою колекцією церковного мистецтва.

В цілому слід зазначити, що, хоча чехи і не належать до ревних католиків, релігійний туризм у країні розвивається успішно і має непогані перспективи.

У Чехії, країні з давніми традиціями водолікування, добре розвинений лікувальний та оздоровчий туризм. З давніх-давен славилася Чехія своїми термальними джерелами: Карлові Вари (Карлсбад), Тепліце, Янеке Лазне;

холодними джерелами з кислою мінеральною водою: Маріанське Лазне (Марієнбад), Франтішикове Лазні, Подебрадьє, Біліна. У Яхимові знаходиться джерело з радіоактивною водою.

Головним центром лікувально-оздоровчого туризму Чеської республіки є, звісно, Карловарський край. Він відомий на весь світ насамперед винятковим багатством джерел мінеральної води, що було основою розвитку тут традиційного водолікування. Тут розташований так званий «водний трикутник», утворений трьома найзнаменитішими водолікувальними курортами: Карлові Вари, Франтішкові Лазні та Маріанські Лазні. Карловарський край має також низку історичних і культурних пам'яток і деякі цікаві для туризму об'єкти природи: заповідник Соос, природоохоронна зона Славківський ліс.

Щоправда, останнім часом тут спостерігається деякий застій, оскільки Міністерство охорони здоров'я, під керівництвом якого знаходяться курорти, не завжди щедро фінансує туристські програми. Водночас, за оцінкою економістів, внески у водолікувальний туризм окупаються дворазовим прибутком. Однією з нових та цікавих форм лікувально-оздоровчого туризму можна назвати організацію культурно-пізнавальних програм для людей, які приїжджають до Чехії на лікування (наприклад, для проведення операцій). Останнім часом ця форма туризму набуває популярності.

Безперечно, важливі для розвитку туризму спортивні заходи та змагання. У Чеській республіці, яка традиційно завжди надавала великого значення розвитку спорту, добре розвинений спортивний туризм. Серед найбільших змагань, які приваблюють велику кількість гостей — як вітчизняних, так і зарубіжних, слід згадати змагання мотоциклістів на Великий Приз — Grand Prix у місті Брно, легкоатлетичні змагання «Золота Шипівка» в Оставі, кінно-спортивні змагання у Мості (Устецький край), Празький міжнародний марафон, лижні змагання в Гаррачові, а також знамениті кінні змагання Великий Пардубицький стипльчез, що проводяться вже понад сто років, із найскладнішою в Європі трасою.

Серйозна увага приділяється розвитку активного туризму. Піший туризм по спеціально прокладених трасах, відпочинок на воді - у водосховищ - вітрильний спорт, сплав по річках - Лужниці, Сазаві, по верхів'ях Влтави і Морави, гребний спорт - і рафтинг - все це тісно пов'язане з відпочинком на природі, як і набираючий все більшу силу велотуризм. Велотуристи в Чехії набувають гарної можливості для пересування по всій країні, Чехією проходять міжнародні велотраси: «Greenways — Прага-Відень» та «Бурштинова велотраса». Зрозуміло, велотуризм, як й інші види сучасного туризму, був тісно пов'язаний із культурно-пізнавальним туризмом (огляд пам'яток, участь у фестивалях). Автомобільний спорт також популярний у Чехії; для любителів цього виду спорту проходять регулярні змагання на автодромах у Мості (Устецький край) та у столиці Моравії місті Брно.

Говорячи про чеський етнотуризм, треба згадати про те, що у 20-30-ті рр. XX ст. XX століття в Чехословаччині виникла і оформилася цікавість до відпочинку на природі, що можна вважати початком розвитку того виду туризму, який по-чеськи називається «venkovsky», іншими словами «сільський туризм».

Кожен регіон Чехії створював свій особливий стиль селянських будинків та сільських церков. Зараз для туристів у Чехії створено музеї-заповідники сільської архітектури просто неба — скансени. Такі скансени, як Властібор і Муніце в Південній Чехії, Коуржим під Прагою, Зубрніці в Устинській області та багато інших, дають яскраве, наочне уявлення про старий спосіб життя чеського народу. Будучи об'єктами оригінальними, неповторними, вони приваблюють велику кількість туристів. Цікавий з погляду етнотуризму Середньочеський край, який може похвалитися великою кількістю пам'яток народної архітектури та музеїв природи — Музей села у Коуржимі, Музей народної пісні у Тршебиці, Скансен у Високому Хлумці. Тут проводяться фольклорні фестивалі та інші подібні заходи — Мелницький, Полабський та інші.

Гастрономічний туризм знайомить своїх учасників із секретами та досягненнями чеської та моравської кухні, в чому бере участь спеціальна мережа ресторанів «Czech Specials». Цілий ряд туристських бюро пропонує спеціалізовані гастрономічні тури та екскурсії по Празі та іншим чеським містам. Це «Прага гастрономічна», «Прага для ласуна», «Вечеря в середньовічній корчмі» в замку Дітеніце та багато інших. Під час цих екскурсій туристи мають можливість скуштувати такі неповторні страви чеської кухні як суп-пюре в хлібі, пивний суп з кмином, коліно вепря — запечене свиняче коліно до пива (одну з найзнаменитіших страв чеської кухні), кнедлики — зварені куски тіста (або гарнір до м'яса, або десерт). На обізнаного любителя розраховані *utopenci* - дуже гострі мариновані шпикачки до пива або *karlovarsky kotouc* - своєрідно приготовлений рулет з телятини.

Ну і, зрозуміло, в розповіді про цей вид чеського туризму не можна оминати головну, мабуть, прикмету цієї землі — вікові традиції пивоваріння, головним центром якого був традиційно Пльзенський край. Пиво в Пльзні варять з давніх-давен, мабуть, з моменту заснування цього міста. Перша письмова згадка про пивоваріння в Пльзні належить ще до 1307 р. Пльзенське пиво стало візитною карткою цих місць, а будь-який турист, який приїхав до Пльзня, не прогавить можливості відвідати славні пивні бровари, такі як знаменита пивоварня Пльзенський Праздрой. Деякі празькі турфірми пропонують пивний тур «По шляху до Карлових Вар», учасники якого відвідують цілу низку пивоварень, що знаходяться на дорозі до знаменитого курорту. Це пивоварня «Крушовіце» неподалік Праги, де у XVI столітті виник Королівський пивоварний завод. Пиво з цього заводу постачалося до столу Рудольфа II - імператора Священної Римської імперії, який став одним із перших вінценосних шанувальників чеського пива. Далі учасники туру відвідують пивоварні "Раковницький бакалавр", "Антош" (де до пива подається фірмова закуска - надзвичайно смачний бутерброд *buckova pomdzanka*). У замковій пивоварні

Хіше, заснованій у 1580 р., для туристів влаштовують вечерю-дегустацію різних сортів пива та делікатесів чеської кухні.

Іншим важливим центром гастрономічного туризму стала Південна Моравія, яка споконвіку була центром виноробства і зараз може запропонувати туризму, зокрема й міжнародному, специфічний туристський продукт: «Моравські винні тури» — з екскурсіями та дегустаціями. У Моравії з її мальовничим краєвидом і лагідним сонцем визріває найкращий у Чеській Республіці виноград, що дає вино незвичайного кольору, аромату та смаку. У сільській Моравії майже кожна сім'я робить своє вино і тримає свій винний льох.

Спеціальні винні тури передбачають відвідування сімейних виробників вина та дегустацію кількох десятків сортів домашнього вина. При цьому господарі пригощають туристів холодними та гарячими закусками: ковбасами, паштетами, сирами. Дегустації супроводжуються прогулянками та відвідуванням замку Тамплієрів. Найчастіше винні тури включають елементи агротуризму, коли туристи беруть участь у збиранні винограду і виготовленні вина. Останнім часом винний туризм все частіше з'єднується з спортивним туризмом — пішохідним, велосипедним і навіть кінним. Виноробні райони Моравії вже покриті мережею трас цих трьох видів спортивного туризму, прокладаються нові траси.

Важливою складовою сучасного туризму є культурні заходи, які у країні відвідування і є основою для подійного туризму. Сюди відносяться заходи, які проводять музеї, галереї, театри, різноманітні фестивалі, конкурси, конгреси. Подібних заходів у Чехії немало. У країні понад двісті театрів, багато з яких мають світову популярність. Щорічно проводяться театральні фестивалі, серед яких є й міжнародні, наприклад, «Шекспірівські свята» або музичний фестиваль «Празька Весна», або Міжнародний фестиваль волинників у Староконопицях, а також Фольклорне свято у Страшницях. На весь світ відомий Міжнародний

кінофестиваль у Карлових Варах, що проводиться з 1946 р. — головний кінофестиваль категорії «А» в Центральній Європі.

Проводять свої заходи та виставки численні чеські музеї, з яких найвідоміші та найпопулярніші у туристів – це Національний музей у Празі, Музей мистецтв у місті Оломоуц, Моравська галерея у місті Брно, «Пастуший музей» у Рожнові. Меморіальний комплекс на місці колишнього концтабору Терезін, Південночеська галерея в Алипові та багато інших. Важливим центром цього виду туризму можна назвати місто Літомишль у Пардубіцькому краї. Тут батьківщина великого чеського композитора Берджиха Сметани. З 1949 р. у Літомишлі проводиться оперний фестиваль імені великого композитора, який збирає гостей з усього світу. Він є другим за значенням музичним фестивалем у країні після фестивалю «Празька весна». У краї Височина, у місті Ждяр на Сазаві у міському замку розміщується Музей книги, тут же проходять музичні концерти та інші заходи, серед них – міжнародний музичний проект «Чеські сни». Відомий на весь світ Чеський Крумлов також є місцем проведення різноманітних конгресів, концертів, урочистостей та фестивалів. Щорічно тут проводиться понад чотириста культурних заходів.

Важливою галуззю туризму в Чехії, що швидко розвивається, є конгресний туризм (business tourism). Тут цей вид туризму добре розвивається через сприятливе становище країни — у центрі Європи, з добре розвиненою мережею доріг, з багатою культурною спадщиною, з традиційно розвиненими курортами. Сучасна тенденція конгресного туризму - поєднати діловий характер поїздки учасників конгресів та семінарів з відпочинком та пізнавальною програмою (incentive tourism). Чехія щодо цього — країна великих можливостей. Понад 800 підприємств туризму можуть брати участь у організації заходів конгресного та інсентивного туризму. Такі заходи проводяться у 12 чеських містах. Але головним центром цього виду туризму є місто Брно, яке регулярно проводить міжнародні виставки-ярмарки.

Розвивається в Чехії і такий своєрідний вид туризму як «похмурий туризм» (dark tourism): відвідування місць, пов'язаних із трагічними подіями, злочинами, катастрофами, містичними подіями. Одним із головних об'єктів цього виду туризму може бути названий колишній концтабір Терезін в Устецькому краї. Збудована у XVIII ст. фортеця Терезієнштадт довгий час була в'язницею, серед в'язнів якої були Олександр Іпсіланті та Гавриїл Принцип. Після окупації Чехії гітлерівцями тут було створено так зване «зразкове гетто» для чеських євреїв, у якому містилося близько 140 000 осіб, більшість з яких було відправлено потім до Освенціму. У самому Терезині загинуло близько 33 000 людей. Зараз у Терезині два Музеї Голокосту. Ще одним відомим усьому світу місцем трагедії чеського народу є село Лідице з меморіалом загиблим жителям, а також місце загибелі парашутистів-учасників замаху на Гейдріха.

З іншою стороною цього виду туризму можна познайомитись у Карловарському краї. Там крім традиційних для туризму пам'ятників та об'єктів можна зустріти і особливий, унікальний вид визначних пам'яток. Справа в тому, що довгий час окремі райони цього краю, наприклад, Крушне Гори та ін. були центрами гірничодобувної промисловості. В даний час занедбані місця гірничих виробок, колишні шахти, штреки та штольні приваблюють до себе любителів екзотичного та екстремального туризму. Але поки що тут цей «гірський» чи «підземний» туризм (чеш. - montanm turistika) ще тільки має розвиватися, хоча він має хороші шанси на успіх. Ну і зрозуміло, невичерпним джерелом натхнення для розвитку «жахливого», «містичного» туризму є Прага, яка живе в атмосфері легенд про страшних празьких привидів та таємничі події. Багато турбюро включають у свої програми екскурсії загадковими куточками Праги.

«Кінематографічний» туризм призначений для шанувальників кіно. Він організовує екскурсії тими місцями, де проходили зйомки всесвітньо відомих фільмів. Наприклад, у замок Крімржиж, де знімався фільм Формана «Амадеус» або в Карлові Вари, де знімали фільм про Джеймса Бонда «Казино Ройяль» або в

стародавнє місто Тельч, де знімався чехословацький фільм «Горда принцеса», або в містечко Швігов — місце фільму «Попелюшка». Знаменитий же Чеський Крумлов приваблює тепер туристів не лише своєю історією та неповторною архітектурою, а й тим, що на його вуличках знімалися фільми про Гаррі Поттера.[2]

Висновок до 1 розділу

Отже, Чеська Республіка - країна казкових міст, величних замків, цілющих курортів і кращого в світі пива. Круглий рік Чехія приваблює туристів з багатьох країн світу. Вибір туристичних маршрутів тут настільки великий, що краще відразу вирішити, що Вас цікавить в даний момент, а що залишити на наступну поїздку. Відомі на весь світ мінеральні джерела, відпочинок на озерах, старовинні вулиці і ресторани Праги. Кожен камінь, кожна будівля, навіть в найменших містечках, «дихають» історією середньовічної Європи. Всі пам'ятники дбайливо зберігаються і реставруються. Значне число міст Чехії є світовими культурними пам'ятками та внесені в списки ЮНЕСКО.

В країні активно розвивається туризм. Сильними сторонами та перевагами чеського туризму є:

1. Вигідне географічне розташування країни, різноманітна природа, гарний клімат;
2. Велика кількість пам'яток культури, історії та техніки, природні багатства у заповідних зонах та національних парках;
3. Багаті традиції водолікування, термальні та водні курорти зі світовою популярністю;
4. Густа мережа туристських трас;
5. Достатні можливості розміщення туристів.

Але є і низка недоліків. Серед них такі як:

1. Недостатньо розвинена співпраця між приватними підприємцями та громадським сектором у галузі туризму;
2. Недостатнє використання сучасних технологій туристичної діяльності;
3. Прогалини у маркетинговому вивченні розвитку чеського туризму;
4. Відсутність рівноваги між попитом та пропозицією на ринку кваліфікованих спеціалістів у сфері туризму.

Серед видів туризму, які активно розвиваються у Чеській Республіці можна назвати такі:

1. Культурно-пізнавальний або «міський» туризм;
2. Релігійний туризм;
3. Лікувальний та оздоровчий туризм;
4. Спортивний та пішохідний туризм;
5. Вело-, мото- та авто туризм;
6. Гастрономічний (пивний та винний туризм);
7. Конгресний туризм (business tourism);
8. «Похмурий туризм» (dark tourism);
9. Кінематографічний туризм.

2. Оцінка потенціалу розвитку туристичних напрямків у Чеській Республіці

2.1 Оцінка стану пам'яток туризму Чеської Республіки

Говорячи про основні об'єкти туризму Чеської Республіки, слід, передусім, перерахувати ті дванадцять найважливіших пам'яток країни, які у списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Цей список став створюватися у 1975 р. після набуття чинності Конвенції про охорону всесвітньої природної та культурної спадщини. У ньому перераховуються ті об'єкти культури та природи, які вважаються унікальним надбанням всього людства і перебувають під особливою охороною не лише тієї країни, де вони перебувають, а й – в особі ЮНЕСКО – всіх націй Землі. Протягом періоду з 1992 до 2003 р. до цього списку увійшли дванадцять об'єктів на території Чехії.

Ось як виглядає цей список:

1. Історичне ядро Праги – найбільший туристський заповідник країни.
2. Історичний центр міста Чеський Крумлов у Південночеському краї.
3. Історичний центр міста Тельч у Височині.
4. Собор Святого Яна Непомуцького у місті Зелена Гора у Височині – місце релігійного паломництва.
5. Історичний центр міста Кутна Гора з готичним храмом Святої Барбори у Середньочеському краї.
6. Палацово-парковий ансамбль та ландшафтний ареал у Льодниці – Вальтиці у Південно-Моравському краї.
7. Замок та садовий ансамбль Крімжиж у Злинському краї.
8. Головна площа села Голашовіце у Південночеському краї.
9. Ренесансний замок Літомишль у Пардубицькому краї.
10. Стовп Святої Трійці у місті Оломоуц в Оломоуцькому краї.
11. Вілла Тугенхадт у місті Брно у Південноморавському краї.
12. Монастирський комплекс, собор Святого Прокопія та єврейський квартал у місті Тршебич у Височині.

Саме ці пам'ятники становлять основу всесвітньої слави чеської культури та залучають до себе основну масу туристів. Очевидно, крім них є ще багато інших цікавих для туристів місць, більш менш рівномірно розподілених по регіонах країни. Головним пунктом тяжіння всіх подорожуючих Чехією є, безумовно, її столиця, одне з найгарніших міст не лише Європи, а й усього світу — Прага, яку прозвали за свою красу Златою Прагою. Висловлюючись сучасною мовою, можна з упевненістю сказати, що Прага — це головний та безвідмовний бренд чеського туризму. Розташована в мальовничій долині, по обидва береги річки Влтави, Прага за багато століть свого існування зосередила на своїй території архітектурні пам'ятки різних епох: романської, готичної, ренесансної, класичної, епохи модерну. Є в Празі пам'ятники, в яких можна знайти сліди різних епох, як, наприклад, у головному храмі Праги — Соборі Святого Віта, Вацлава і Войтеха в Празькому Граді. Його будівництво тривало майже шістсот років, з XIV століття і по перебудову храму, що завершилася в 20-ті роки. XX ст. Таким чином, в архітектурі його можна виявити елементи готики, ренесансу, бароко та модерну. Таке переплетення і гармонійне співіснування стилів і епох створюють неповторну чарівність Праги, що приваблює гостей з усього світу. Кожен із них намагається включити у свою програму Празький Град, що панує над старим містом, зі згаданим вже собором Святого Віта та Королівським палацом, Староміську площу з ратушею та її знаменитим годинником «Орлою», мальовничі мости через Влтаву і, звичайно, найвідоміший з них — Карлів міст, із його незабутніми статуями. Кожен турист мріє погуляти чарівними вуличками Малої країни і піднятися на фунікулері на гору Петршин, щоб звідти з оглядової вежі побачити чудову панораму всього міста.

Значення Праги для чеського туризму настільки велике, що на карті туристських регіонів країни вона займає своє виняткове місце. Всі інші регіони класифіковані за чотирма категоріями, залежно від їх важливості для індустрії

туризму. Ось найважливіші з об'єктів культурно-пізнавального туризму цих регіонів.

У Середньочеському краї один із архітектурних ансамблів входить до згаданого списку 12 пам'ятників ЮНЕСКО. Це історичне ядро міста Кутна Гора з безліччю найцінніших пам'яток архітектури та старовинний монастир у Седльці. Серед інших відомих пам'яток цього краю варто згадати стародавні гради, замки та руїни, такі як замки XIII століття Кршивоклат, колись резиденція королівської родини, Конопіште, власником якого був ерцгерцог Фердинанд, замки Карлштейн, Окорш, Точник. З сакральних пам'яток треба назвати Святу Гору у Пршибрамі, костел Святого Якуба.

У Південночеському краї головна цінність для туризму – це два об'єкти зі знаменитого списку пам'яток ЮНЕСКО: історико-культурні ансамблі міста Чеський Крумлов та селища Голашовіце. Чеський Крумлов недарма називають перлиною Південної Чехії. Це невелике місто навіть для такої багатой пам'ятками архітектури Чехії є винятковим за красою та гармонійністю ансамблем будівель, що створювалися протягом століть. Розташований у мальовничій долині Влтави, оточений зеленими пагорбами Чеський Крумлов підкорює всіх туристів. Архітектурними домінантами Крумлова є Чеськокрумлівський замок і величний готичний костел Святого Віта, що височить на березі річки. Вулиці та площі цього містечка сповнені історичних будівель, понад сорок з яких є пам'ятками архітектури вищої категорії.

Головною метою туризму у Пардубицькому краї є міста з пам'ятниками культури. Найзнаменитіший пам'ятник цих місць — це, безперечно, замковий ансамбль у Литомішлі, що входить до згаданого списку дванадцяти найважливіших пам'яток Чехії. Монументальний ренесансний замок є архітектурною домінантою цього ансамблю.

У краї Височина — найбільше пам'ятників зі списку ЮНЕСКО. Це архітектурні комплекси у містах Тельч та Тржебич та собор Святого Яна Непомуцького у місті Зелена Гора.

Тельч розташований на півдні Чеськоморавської височини. Його історичний центр, трикутна площа з міськими ренесансними будинками та аркадами, оголошений пам'ятником світового значення. Туристи відвідують тут також костели Святого Якуба та Святого Духа зі знаменитою романською вежею.

У Тршебичі знаходиться знаменитий комплекс єврейського гетто зі старою та новою синагогою, єврейський цвинтар, костел Святого Мартіна. Місто Ждяр на Сазаві розташоване в дуже мальовничій місцевості. Тут туристи оглядають ренесансну ратушу та готичний собор Святого Прокопія, що становить славу цього міста. У міському замку розміщується Музей книги, тут же відбуваються музичні концерти та інші заходи, серед них міжнародний музичний проект «Чеські сні». У цьому краї не порахувати музеїв та галерей, серед яких трапляються такі як Музей курйозів та кумедних рекордів або Музей чудовиськ та привидів у Пельгржимові, Музей горян та інші.

Південно-Моравський край має два об'єкти зі списку ЮНЕСКО. Це палацово-парковий ансамбль у Ледниці-Вальтиці та вілла Тугендхат у Моравській столиці, місті Брно. Ансамбль у Льодниці-Вальтиці вважається одним із найцінніших природно- та історично-мистецьких ареалів Центральної Європи. Між обома центрами (Льоднице і Вальтице) простягається територія з безліччю ставків і парків, у яких стоять найцікавіші будівлі: Храм Аполлона, Бельведер, Прикордонний замок, Янів град, Мінарет, «Рандеву» та ін. Цей ансамбль був створений у період від кінця XVIII до середини XIX ст.

В Оломоуцькому краї одна із пам'яток міста Оломоуц була внесена у 2000 р. до списку світової спадщини ЮНЕСКО — це ренесансний Стовп Святої Трійці.

Чимало історичних пам'яток — градусів та замків у Моравсько-Сілезькому краї.

Найвідоміші з них — це замок Градець на Моравиці, замки в Краваржах біля Опави, у Фульнеку, Новому Йічині.

Обійдений увагою мандрівників в старі часи Устецький край тепер пропонує туристам багато цікавих природних, культурних та історичних пам'яток, наприклад, замок Либоховиці, Плосковиці, дуже мальовничий старовинний град Стршеков та ін.

Виняткове місце у Злінському краї займає Крїмржиж. Це місто сповнене пам'ятниками, пов'язаними з історією, культурою, музикою, в старі часи його не випадково порівнювали з Афінами. Перлиною всього ансамблю пам'яток є Палац архієпископа з чудово прикрашеними залами та дорогоцінною художньою колекцією. Картинна галерея Крїмржижа має всесвітню популярність. Чудовий парковий ансамбль Квітник, створений італійськими архітекторами. У ньому квіткові прикраси, галереї з аркадами, садовий лабіринт. Ансамбль палацу та саду занесено до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. З інших визначних пам'яток Злінського краю варто згадати місто Голешов (синагога та музей єврейської культури), готичний град Бухлов, замок у Бухловицях, місце паломництва Велеград, пов'язане з приходом до Моравії Кирила та Мефодія.

Моравський Велеград гідний згадки передусім оскільки є одним із основних центрів ще одного виду туризму — релігійного. У 863 р. сюди прибули з Візантії Кирило і Мефодій, проголошені згодом за їх просвітницьку та проповідницьку діяльність покровителями Моравії. Щорічно 5 липня, День святих Кирила і Мефодія, є великим релігійним святом, днем масового паломництва у Велеград. Десятки тисяч паломників піднімаються на Гору Святого Климента, де знаходився монастир, де Кирило і Мефодій вели свою місіонерську діяльність, а також на гору Радгошт, на якій вони встановили перший християнський хрест, і де нині стоїть дерев'яна церква Святих Апостолів з пам'ятником Кирилу та Мефодію. У 2013 р. тут проводилися особливо урочисті

заходи з нагоди 1150-річчя приходу до Моравії Кирила та Мефодія, під егідою ЮНЕСКО. День 5 липня вважається у Чеській Республіці державним святом.

Найбільшим центром паломництва та релігійного туризму в Чехії є Свята Гора (монастир Svata Нога) у місті Пржибрам – одне з найважливіших у Європі місць, пов'язаних із культом Діви Марії. Свята Гора стала місцем паломництва з кінця XVIII ст. Останнім випробуванням для паломників є сходження по півкілометрових сходах, на вершину високого пагорба, де розташовується ансамбль сакральних споруд, над якими панує костел Вознесіння Діви Марії зі знаменитими фресками, цінною статуєю Діви Марії та чудовими роботами різьбярів по каменю та дереву. Цей храм з давніх-давен був предметом захоплення паломників, не випадково Ватикан надав йому почесний статус «Basilica Minor». Тут же, на Святій Горі, знаходиться Паломницький музей із багатою колекцією церковного мистецтва.

Третім важливим центром чеського релігійного туризму є Святий Гостій у міста Бистржице-під-Гостином. Щорічно паломники, що поклоняються Святій Діві, здійснюють піший похід від Святого Пагорба в містечку Ждьяр-на-Сазаві до Святого Гостину і потім піднімаються одним з двох хрестових шляхів, що виникли на початку XX століття, до храму на вершині гори. Уздовж хрестових шляхів стоять каплички із зображеннями Страстей Господніх, у храмі ж паломники поклоняються статуї Діви Марії, яку папа Григорій III увінчав дорогоцінною короною.

Вже XVII і XVIII ст. на чеських водах стали виникати курорти, які набули популярності не тільки в тодішній Австрійській імперії Габсбургів, а й у всій Європі. Вже виникла традиція подорожі аристократії «на води». Тепер ці джерела — найбільші турцентри зі світовою славою.

З пам'ятників культури треба згадати замок Кінжварт, град та замок Бечов на Теплій та гробницю з мощами Святого Маура. Відомі водолікувальні курорти знаходяться також у Моравсько-Сілезькому краї, як, наприклад, Карлова

Студанка, курорт Дарків із найстарішими йодобромовими джерелами, Прієснікове лікувальні джерела в Єсеніку. Для людей, які відпочивають і лікуються на водах у згаданих курортних центрах, постійно організовуються культурні програми, підключаючи курортників до пізнавального туризму.

Говорячи про чеський етнотуризм, треба згадати про те, що у 20-30-ті рр. XX ст. XX століття в Чехословаччині виникла і оформилася цікавість до відпочинку на природі, що можна вважати початком розвитку того виду туризму, який по-чеськи називається «venkovsky», іншими словами «сільський туризм». Спочатку це було просте прагнення людей побути на лоні природи та відволіктися від міського галасу та турбот, благо чеська природа надавала таку можливість — адже три чверті поверхні країни займає сільська місцевість із мальовничою природою, про що йшлося вище. У 50-ті роки. виникло згадане вже явище «chatarení» або «сиражеш» — організована мережа проживання городян у приватних сільських будинках. Поступово до простого бажання відпочити на природі став приєднуватися інтерес до життя селян, до їх традицій, чеського фольклору, народної архітектури. Так відпочинок на природі поєднався з культурно-пізнавальним туризмом. Зараз у цей процес активно включається і в'їзний туризм: іноземні туристи мешкають у традиційних сільських будинках, здійснюють екскурсії в села та невеликі міста, беруть участь у фольклорних фестивалях. Особливу чарівність чеському пейзажу надають твори народної чеської архітектури – старовинні житлові будинки. Кожен регіон Чехії створював свій особливий стиль селянських будинків та сільських церков. Зараз для туристів у Чехії створено музеї-заповідники сільської архітектури просто неба — скансени. Такі скансени, як Властібор і Муніце в Південній Чехії, Коуржим під Прагою, Зубрніці в Устинській області та багато інших, дають яскраве, наочне уявлення про старий спосіб життя чеського народу. Будучи об'єктами оригінальними, неповторними, вони приваблюють велику кількість туристів. Цікавий з погляду етнотуризму Середньочеський край, який може

похвалитися великою кількістю пам'яток народної архітектури та музеїв природи — Музей села у Коуржимі, Музей народної пісні у Тршебиці, Скансен у Високому Хлумці. Тут проводяться фольклорні фестивалі та інші подібні заходи — Мелницький, Полабський та інші. На території покритого густими лісами Шумавського краю є кілька зібрань народної архітектури — музей народної дерев'яної та кам'яної архітектури у Ходську, народні будинки та зруби у Шумаві, скансен народної архітектури у Клатовську та інші. Шумавське Ходсько - це найзнаменитіша чеська фольклорна територія, де туристи можуть безпосередньо ознайомитися у справжній життєвій обстановці з творчістю та традиціями чеського народу. Виняткове значення для етнотуризму має Південночеський край, де знаходиться селище Голашовіце, засноване в середині XIII ст. Воно було занесено до списку ЮНЕСКО за унікальний ансамбль кам'яних сільських будинків, збудованих у стилі так званого «народного сільського бароко». Об'єднані в одне ціле будиночки цього ансамблю прикрашені незвичайними декоративними елементами, що нагадують вишивки народних умільців. Туристи, що оглядають Голашовіце, не забудуть відвідати «Чеський Стоунхендж» - ансамбль таємничих доісторичних пам'яток із каменю. Злінський край відрізняється поєднанням найрізноманітніших елементів природи, культури, фольклору, пам'яток історії та техніки. Тут є цікаві пам'ятки народної культури, такі як Пастуший музей або скансен у Ротнові під Радгоштем.

Як мовилося раніше, Чехія має необхідні переваги для розвитку екотуризму. Правда, у країні немає виходу до моря, а після того, як Чехословаччина розділилася на початку 90-х років XX століття на дві окремі держави, немає і високих мальовничих гір, які приваблюють багатьох туристів. Проте рельєф країни досить різноманітний та мальовничий. Понад третина поверхні країни знаходиться на висоті понад 500 м над рівнем моря, красиві пагорби та височини надають ландшафту привабливого вигляду, що так цінується мандрівниками. Серед височин зустрічаються печери, що стали

популярним об'єктом уваги туристів. Варто згадати найглибші з чеських печер — Конепрусські і Збрашовські печери, які славляться своїм теплом.

Територію Чехії перетинають річки, що належать басейнам трьох морів. Найбільша з цих річок - Лаба (Ельба), яка несе свої води у Північне море. Річка Морава впадає в Дунай і належить до басейну Чорного моря. І, нарешті, Одра (Одер) впадає у Балтійське море. Вже сама ця обставина показує, що чеські та моравські землі знаходяться в самому центрі Європи, на перехресті важливих транспортних та торгових шляхів. Землі ці давно були легкодоступними з різних куточків Європи, відвідувалися купцями та іншими мандрівниками, подорожуючими від моря до моря. У долинах рік виникали міста, які приваблюють тепер своїми пам'ятниками сучасних туристів.

Крім річок до внутрішніх вод Чехії належать також озера, ставки та водосховища. Значні озера знаходяться лише у високих та гірських областях країни. Найбільшим з них є Чортове озеро з поверхнею понад 18 га та глибиною близько 40 м. Це озеро є популярним об'єктом для туристів, як і інші – найменші, переважно карстові за походженням. Характерною рисою ландшафту Чехії, особливо південної її частини, є велика кількість ставків, створених свого часу для розведення риби, зокрема знаменитих чеських коропів. Більшість з цих ставків для риби (до речі, чеською ставок так і називається — rybn(k) виникло ще в XV і XVI ст., найбільші з них Рожмберк і Тршебонь з площею водного дзеркала близько 5 кв. км.).

З часом на багатьох з цих ставів виникали зони відпочинку з готельними, пляжними, спортивними та іншими рекреаційними об'єктами. В даний час це важливі об'єкти внутрішнього, а часто й міжнародного в'їзного туризму.

Після Другої світової війни на кількох річках Чехословаччини було збудовано греблі для ГЕС. Таким чином, на головних водних потоках країни з'явилися великі водосховища, які стали використовуватися для масового відпочинку. Рекреаційні зони на водосховищах країни дуже популярні з огляду

на відсутність справжніх морів. Тут інтенсивно розвиваються водні види спорту та всілякі види туризму. Найбільші турцентри на водосховищах - це Липно на Влтаві та Орлик.

Щодо інших природних пам'яток слід зазначити той факт, що, незважаючи на високий з давніх-давен рівень індустріалізації країни, чехи змогли зберегти істотні природні, в тому числі лісові масиви — головним чином у зонах, що нині межують з Австрією, Польщею та Словаччиною. Це дозволило створити у країні 28 природоохоронних територій із загальною площею 1161,5 тис. га. Серед них 4 національні парки: Кркноше,

Шумава, Єсеники та Бескиди, а також 2 геопарки: Чеський Рай та Егерія.

Кілька природних пам'яток — біосферні заповідники Білі Карпати, Кршивоклатсько, Палава, Шумава, Тршебоньсько, Кркноше, Нижня Моравія — отримали офіційне міжнародне визнання та знаходяться під охороною ЮНЕСКО. Ці природні пам'ятки, особливо скельні пам'ятники в Чеському Раю або Правчицька Брана в Тисі — найбільша скельна формація в Європі, — зрозуміло, з дотриманням правил природоохоронних зон, є об'єктами туристичного показу, залучаючи численних відвідувачів.

Розвитку туризму в Чеській республіці сприяє і клімат — помірний, без різких і значних перепадів температур, м'якший у Чехії (Богемії) і трохи континентальніший у Моравії та Сілезії. Надлишковий холод взимку і спека влітку відсутні, кількості опадів достатньо для рясної рослинності в лісах, луках і полях, взимку нерідко випадає сніг, що надає особливої чарівності старовинним чеським містам і насамперед — Перлині Чехії, її столиці Златій Празі.

Можна, таким чином, дійти висновку, що фізико-географічні умови країни дозволяють розвивати екотуризм у Чехії як у всі пори року, так і по всій території республіки. Цікавий, наприклад, у цьому плані Середньочеський край. У цій області знаходиться кілька природоохоронних зон, як, наприклад, біосферичний

заповідник Кршивоклатсько, що знаходиться під охороною ЮНЕСКО, дуже цікавий з точки зору геології Чеський Крас зі знаменитими Конепруськими печерами, дуже популярними серед туристів. У Ліберецькому краї головним центром тяжіння туристів є гірничо-лісовий масив Кркноше. Туристи прямують сюди як улітку, так і взимку. Особливо приваблюють гостей Ліберецького краю природоохоронні зони, такі як Чеський Рай, Чеське середньогір'я, Лужицькі гори, Йізерські гори, а також печери, найвідомішими з яких є Бозковські доломітові печери. Є тут чимало привабливого і для любителів скелелазіння: це Грубоскальська область, Малоскальсько, Клочківські та Бетлемські скелі. Широко відомий і Ліберецький зоологічний сад. Це найстаріший і третій за величиною зоопарк у Чеській Республіці, що є одним із найважливіших об'єктів Ліберецького краю. Протягом року сюди приїжджають подивитись на рідкісних тварин близько півмільйона туристів. З давніх-давен безліч туристів прямували до Пльзенського краю. Ця область відрізняється насамперед своїми винятковими природними багатствами, серед яких виділяється таке вражаюче природне явище, як прикордонний пояс гір: Шумава та Чеський Ліс. Шумава взагалі є найбільшим лісовим масивом Середньої Європи. На території Південночеського краю є низка пам'яток природи, що знаходяться під опікою ЮНЕСКО, це частина Національного парку Шумава та природоохоронна зона Тршебоньсько з ланцюжком знаменитих ставків. Тут знаходяться найстаріші чеські природоохоронні території: Жофінська та Боубінська пущі. До природних надбань Південної Чехії належить також Хиновська печера, скельна формація Чортова Стіна, скельне місто Хоустник. Всі ці місця приваблюють прихильників активного, спортивного туризму, так само як любителів водного спорту приваблюють великі гладі Липенського озера, водосховища Орлик та водосховища біля Гнівковіцької греблі. В Оломоуцькому краї є цілий ряд заповідних територій, що охороняються, як правило, невеликих за розміром. Щороку в Оломоуці відбувається виставка квітів «Флора Оломоуц». У

ботанічному саду Біла Лыгота представлено понад чотириста видів хвойних та листяних дерев. У Південноморавському краї є чимало природоохоронних зон, біосферний заповідник Павловські пагорби, Національний парк Подін. У Злинському краї, у Білих Карпатах, є біосферний заповідник ЮНЕСКО, знаменитий своєю унікальною флорою.

З тих видів туризму, які набули поширення останніми роками, слід згадати агротуризм, учасники якого не лише знайомляться із сільським життям та народними традиціями, а й самі беруть посильну участь у сільськогосподарських роботах. Так, наприклад, у Пардубицькому краї, традиційному центрі кінного спорту успішно розвивається агротуризм, пов'язаний із конярством. Останнім часом дедалі міцніші позиції завойовує «виноробний туризм». Цей відносно молодий вид туризму почав бурхливо поширюватися насамперед у Південній Моравії — традиційною областю виноробства. За своїм характером це туризм сезонний (літній період). Його успішно поєднують з пізнавальним туризмом (екскурсії по селах і містах, знайомство з природними пам'ятками, участь у фольклорних фестивалях), а також з спортивним туризмом — прокладені стежки для піших туристів, вся Південна Моравія покрита густою мережею велотрас — для туристів.[3]

2.2.Огляд туристичних DESTИНАЦІЙ найБІЛЬШИХ міст Чеської Республіки

Брно— друге за розмірами місто Чехії, адміністративний центр Південно-Моравської області.

Місто розташоване в Південній Чехії, поблизу злиття рік Світави та Свратки на кордоні Південно-Моравської рівнини та Чесько-Моравської височини.

Уперше згадується в XI ст. як замок, хоча територія Брно заселялася, починаючи з V ст. Місто відігравало важливе оборонне значення до середини XIX ст. включно. Шпілбергська фортеця у Брно була однією з найвідоміших в'язниць Австро-Угорщини (проіснувала до 1858 р.).

Наприкінці XII ст. місто стає центром удільного князівства Пржемысловичів; у 1243 р. отримало права королівського вільного міста, а наприкінці XIII ст. стало резиденцією маркграфів моравських. З XIV ст. питання місцевого самоврядування стали вирішувати моравські земські сейми, що проводилися раз на два роки. Під час повстання гуситів місто залишилося вірним королю.

Як володіння Габсбургів (1526-1918 рр.), Брно було економічним та культурним центром Моравії. Його розвитку сприяло вигідне географічне розташування: у місті щорічно проводили міжнародні ярмарки.

Під час Тридцятилітньої війни місто двічі (у 1643 та 1645 рр.) опинялося в облозі шведів; місто не здалося також і пруським військам (1742 р.). У 1777 р. Брно стало центром єпископства.

У XIX ст. відбулося становлення промисловості Брно; місто стало одним з важливих центрів робочого руху в Чехії.

У 1899 р. Брно отримало свій університет (технологічний).

У 1918 р. Брно увійшло до складу Чехословаччини. Під час Другої Світової війни зазнало великих руйнувань. Звільнене 26 квітня 1945 р.

Сьогодні Брно є одним з головних економічних центрів Чехії. Найважливіша галузь – важке машинобудування. Розвинені хімічна та поліграфічна промисловість, виробництво верстатів, турбін, сільськогосподарських машин та електротехнічних виробів, точних приладів. Працюють текстильна, харчова, цементна промисловість; деревооброблення та виробництво меблів.

Брно - місце проведення Міжнародних промислових ярмарків (перший відбувся у 1926 р., площа виставкової території – понад 500 тис. кв. м); тут також відбуваються міжнародні ярмарки: туристський, фінансовий та ін.

Брно - великий залізничний вузол (перший потяг прийшов до Брно у 1839 р.).

Брно іноді називають «Чеським Манчестером».

У Брно розміщуються центри науки і освіти: філія Чеської Академії наук, університет ім. Масарика, Академія музичних мистецтв ім. Л. Яначека; низка музеїв: Міський музей, Моравська галерея, Художньо-Промисловий, Національний технічний музеї та ін.

Головні архітектурні пам'ятки розташовані в історичній - центральній - частині міста. Це готичний собор Св. Петра й Павла (XIII-XX ст.), церкви св. Якуба (XIII-XVI ст.), св. Томаша (XIV-XVII ст.), св. Яна (XIV-XVIII ст.), Готична Стара (XIV-XVI ст.) та Нова (XVI-XVII ст.) ратуші. Численні споруди в стилі ренесансу та бароко (театр XV ст.; Капуцинський монастир, збудований у XVII ст., із похованнями чеських аристократичних родів).

До визначних архітектурних споруд належать оперний театр, приміщення Міжнародного промислового ярмарку, вілла Тугендхат (збудував у 1929-1930 рр. архітектор Міс ван дер Рое).

В августинському монастирі проводив свої досліді Грегор Мендель.

Поблизу Брно розташоване селище Славков, де відбулася знаменита Аустерліцька битва.[4]

Будівля Старої ратуші(Рис 2.1) (Stara Radnice), розташована біля площі Зелений Ринок, не просто вважається самим серцем Брно, адже саме вона стала світським центром старовинного міста. У будівлі Ратуші розміщувалася міська рада та суд, у Ратуші друкували гроші та зберігали документи, приймали почесних гостей та вирішували інші адміністративно-правові питання міста. Закладка будівництва Старої ратуші почалася 1240 р. З часом конструкція неодноразово змінювалася, будівля добудовувалася, збільшувалася і розширювалася.

Ці процеси відбувалися аж до 1935 р., коли міська влада переїхала в іншу будівлю, нині відому як Нова ратуша Брно. Сьогодні Стара ратуша є історико-культурним туристичним об'єктом міста, відвідування якого рекомендується всіма путівниками Брно.

Архітектура Старої ратуші є гармонійним поєднанням стилів готики, ренесансу і бароко. 63-метрова вежа, прикрашена чотирма невеликими та одним — головним куполом, виділяє будівлю на тлі інших будівель. Двір Ратуші також поєднує у своїй архітектурі кілька стилів: виконаний наприкінці 16 століття італійськими архітекторами в стилі ренесанс після Тридцятирічної війни зі шведами, коли були частково або повністю зруйновані практично всі будівлі міста, двір Ратуші реставрували в сучасному барочному стилі. Оформлення portalу з Ратуші у двір заслуговує на особливу увагу, оскільки його прикрашає грандіозна скульптура з п'яти веж, що височіють над скульптурами зброєносців та міських радників. У центрі композиції знаходиться жіноча фігура з мечем і вагами в руках, що втілює алегорію справедливості та правосуддя.

Одна з веж біля входу в арку явно викривлена, що пояснюється легендою, за якою автор проекту висловив таким чином своє невдоволення місцевою владою, яка не заплатила йому обіцяної суми.[5]

Рис 2.1 Стара ратуша в місті Брно

Найстаріша і найбільша площа міста Брно площа Свободи виникла на перетині трьох торгових шляхів у 13 столітті. Площа стала центром ринкового та світського життя міста: щодня на ній проводилися ярмарки та розпродажі, а у вихідні влаштовувалися різноманітні концерти та вистави. У той же час розпочалася активна забудова по периметру площі. Звичайно, дозволити житло на ній могли лише найзаможніші городяни. Проте забудова тривала, значимість площі лише зростала. У ході численних реконструкцій та корективів, що вносяться часом в архітектуру міста, площа Свободи неодноразово змінювала своє обличчя: зносилися і будувалися будівлі, змінювався їх стиль (від готики, бароко до неоренесансу та модерну), незмінним залишався лише киплячий ритм життя, який зберігся і до сьогодні.

Практично кожна споруда на площі Свободи має багату історію і заслуговує на особливу увагу. Одна з найбільш довго існуючих конструкцій - Чумна колона, встановлена в 1679 р. на згадку про загиблих під час лютої чуми. Мармурову колону оточують статуї святих, а вінчає її статуя Діви Марії з

божественним немовлям на руках. Ще одна старовинна будівля, будинок панів з Липе, побудована наприкінці 16 століття, вважається одним з найкрасивіших будинків Брно, виконаних у стилі ренесансу. Сусідний будинок, палац Клейна, був занесений до Списку спадщини ЮНЕСКО, а також належить до найбільших культурних пам'яток Чехії. Палац Клейна став першим будинком міста, при будівництві якого використовувалися ексклюзивні на той момент матеріали - скло та залізо. Ще одна яскрава визначна пам'ятка площі - будинок «У чотирьох бовдурів». Болвани являють собою чотири статуї, які утримують на своїх плечах балюстраду будинку.

Сучасна архітектура також представлена на площі цікавими конструкціями. Одна з них — незвичайний годинник («Брненськи орлой»), що виштовхує із себе скляну кулю щодня об 11 годині. Забрати на згадку трофейну гільзу може будь-який бажаючий, через що навколо годинника утворюється черга з туристів. Інша скандальна будівля — палац «Омега», він викликав запеклу критику з боку жителів міста, на думку яких, сучасна будівля зі скла та бетону надто вибивається із загальної картини площі. Проте згодом суперечки вщухли, і палац «Омега» став частиною історії площі Свободи. Найсучасніша будівля на площі - фонтан, прикрашений віршами знаменитого поета Яна Скацела, він з'явився в 2006 році.

Крім історичних будівель на площі Свободи цілий рік працюють різні магазинчики, кафе та ресторани, як і раніше, проводяться різноманітні виставки та фестивалі, тут можна зустріти та послухати вуличних музикантів. На площі Свободи (Рис 2.2) панує святкова атмосфера, занурення у яку гарантує лише позитивні емоції.[6]

Рис 2.2 Площа свободи

Замок Шпільберк був збудований як споруда військової архітектури – він був призначений для захисту території Південної Моравії від нападу з півдня та сходу. Одночасно в замку розташовувалась королівська резиденція, а потім резиденція моравських маркграфів – графів Священної римської імперії. Пізніше у казематах замку розміщувалася королівська в'язниця та військові казарми, що проіснували тут до 1959 року. У казематах замку, перетвореного за часів Австро-Угорщини на політичну в'язницю, утримували багатьох організаторів революційного руху та повстань, які постійно трясли одну з найдавніших монархій Європи.

Замок Шпільберк (Рис.3.2) використовувався як військова в'язниця та концентраційний табір після приєднання Моравії до території Третього Рейху у роки Другої світової війни.

Замок Шпільберк, що височіє над історичним центром Брно, є унікальною архітектурною спорудою – ранні його споруди витримані в стилі німецької готики, тоді як будівлі, збудовані пізніше, повністю перетворили замок. До середини 17 століття будівлі набули барокового вигляду, що зберігся і до теперішнього часу.

Бастіони замку побудовані настільки міцно, що він зміг витримати численні битви, що розгорталися під його стінами і навіть кілька облог (за часів гуситських) – у часи війн він був резиденцією графів Люксембургів. Пізніше, у середині 18 століття, під замком було вирито підземні каземати, які служили надійним захистом гарнізону замку. Замок Шпільберк є єдиною військовою спорудою на території Чехії, яка ніколи до початку минулого століття не була захоплена іноземними арміями або бунтівниками – він встояв за часів Тридцятирічної війни і під час облоги російською армією за часів війни з Наполеоном.[7]

Рис 3.2 Замок Шпільберк

Острава - третє за величиною місто Чехії та столиця Моравсько-Сілезького краю. Розташована в історичній області Південна Сілезія неподалік кордону з Польщею та Словаччиною. Острава - старовинне місто із захоплюючою індустріальною історією, яке є серцем другої за величиною міської агломерації в країні. Зовсім недавно це місце вважалося найзабрудненішим серед міст Чехії. Зараз більшість промислових підприємств закрилася (з різних причин) і Острава поступово перетворюється на туристичний і культурний центр.

Острава розташована на крайньому північному сході Чехії на річці Остравіці біля її злиття з Одрою та Опавою. Місто знаходиться між Катовіце та

Брно в 371 км від Праги та 170 км від польського Кракова. Острава має помірний клімат із порівняно теплим літом та прохолодною зимою.

Перші згадки про Остраву датуються 1267 роком. У цей період тут було засноване село вздовж так званої Бурштинової стежки, яка використовувалася купцями як основний маршрут, що зв'язує Балтику із Середземномор'ям. У другій половині 14 століття були побудовані міські укріплення і, ймовірно, замок. Надалі значення Острави впало, і до 18 століття вона була тихим провінційним містечком.

Поворотною подією історія Острави стало відкриття покладів вугілля у другій половині 18-го століття. Це призвело до промислового буму та швидкого зростання міста. В Оставі були побудовані великі шахти та металургійні заводи, перетворивши місто на один із найбільших центрів виробництва вугілля та сталі. Зараз Острава давно втратила свій важкий промисловий вигляд. Видобуток вугілля у місті припинився у 1994 році, а більшість підприємств важкої металургії закрилася після оксамитової революції 1989 року.

Острава найбільш відома своїми великими вугільними шахтами, доменними печами та металургійними заводами.[8]

Центральна площа в Оставі називається Масарикове наместє. Раніше вона мала квадратну форму, а зараз своєю конфігурацією нагадує букву L. Ця площа прикрашена декількома статуями, серед яких можна відзначити Маріанську колону, зведену в 1702 році на честь позбавлення міста від епідемії чуми, скульптуру святого Флоріана, створену в XVIII столітті і прибрану в 1960 році, а потім знову повернуту на колишнє місце, і бюстик президента Масарика. Незвичайний фонтан було зведено на площі 2007 року. Його струмені б'ють прямо з-під бруківки, що дозволяє дітям у літній час приймати ванни і уявляти себе на пляжі.

Найкрасивішою спорудою на площі вважається Стара Ратуша, в якій зараз розташований Оставський музей. Сусідні особняки також є історичними

будівлями. В одному з них колись працювало легендарне кафе «Габсбург», а зараз сюди приходять за літературу різного роду, бо тут відкрито найпопулярнішу книгарню. Варто звернути увагу і на будівлю колишньої аптеки, що нині віддана під музей, який із задоволенням відвідають музиканти та любителі старовинних музичних інструментів.

У Середні віки периметр площі був забудований дерев'яними будинками, які в XIX столітті було вирішено знести і побудувати натомість цегляні та кам'яні особняки. Зовнішність площі значно змінилася. Тоді ж тут з'явилися перші ліхтарі, які зробили її ще затишнішою.

Наприкінці XX століття внаслідок реконструкції площу Масарика(Рис 4.2)вимостили рівними 60-кілограмовими гранітними плитами.[9]

Рис 4.2 Площа Масарика

Як відомо, Чехія завжди славилася своїм високоякісним пивом, створенням якого її жителі займаються вже не першу сотню років. За цей час змінювалися технології та методики приготування, створювалося нове обладнання та будувалися заводи: робилося все для збереження чудового смаку пива та

збільшення його обсягів виробництва. Промислова Острава, як жодне інше місто країни, вплинула на історію пивоваріння Чехії.Познайомитися з нею можна, відвідавши музей пивоваріння, розташований на легендарному пивному заводі міста — «Остравар», який давно став історичною пам'яткою та невід'ємною пам'яткою Острави.Продукція заводу «Остравар» належить одній з найбільш респектабельних пивних компаній Чехії — «Старопрамен», яка займає лідируючі позиції з виробництва пива і належить до основних постачальників пивної продукції на ринку країни.

Історія заводу бере свій початок у 1842 р., коли було споруджено перший цех з виробництва пінного напою. До цього в місті налічувалося аж 7 пивоварних заводів, проте з часом їх кількість скорочувалася. Частина з них були приєднані до більших виробників, деякі розорилися. В результаті Другої світової війни і руйнувань, що послідували за нею, зберігся лише один завод — «Остравар». Після реконструкції завод за короткий час досяг довоєнного рівня обсягів виробництва, а невдовзі взагалі значно збільшив показники. З того часу торгова марка «Остравар» не втрачає своєї популярності на ринку Чехії.Завод «Остравар» випускає чотири фірмові сорти пива: Ostravar Original – світле пиво, зварене за старовинним рецептом, Ostravar Premium – особливе світле пиво, Ostravar Nefiltr – світле нефільтроване та Ostravar Barbora – темне пиво з насиченим смаком.

У 2000 р. на території заводу «Остравар» було відкрито музей пивоваріння, в якому відвідувачі можуть дізнатися про процес створення чеського національного напою, а також під час екскурсії продегустувати продукцію заводу. Крім того, гостям заводу покажуть, як виготовляються бочки для зберігання пива, якими були технології пивоваріння у минулому, що і як змінилося протягом років. Наприкінці екскурсії буде показаний старовинний цех, що вважається одним з найцінніших експонатів заводу. Ще одна його пам'яток - стійка для розливу пива 60-річної давності, яка збереглася в єдиному екземплярі.На згадку у музеї можна придбати подарунки та сувеніри, а також

сфотографуватися на тлі експозицій. Звичайно, у музеї заводу можна також купити найсвіжіше пиво «Остравар» без торгових податків та переплат. Щорічно музей пивоварного заводу "Остравар"(Рис 5.2) відвідують понад 7 тис. туристів.[10]

Рис.5.2 Завод «Остравар»

Датою заснування найстарішого театрального об'єднання Острави – Національного Моравсько-Сілезького театру – можна вважати 1918 рік. Діяльність театру розпочалася з постановки опери Бедржиха Сметани «Продана наречена». Постановка відбулася за рік після заснування театру – 12 серпня 1919 року. Місцевий театр вітав і запрошував до себе на службу не лише професійних акторів, які досягли у своїй діяльності якихось висот, а й аматорів, які не боялися експериментувати та привносити до постановки щось нове.

На сцені Національного Моравсько-Сілезького театру можна побачити вистави різних форм. Тут з успіхом проходять прем'єри балетних виступів та оперних спектаклів, оперет та драматичних постановок. Для того щоб вміщати

всіх любителів мистецтва в Оставі, керівництво театру придбало в 1907 р. великий необарочний особняк, побудований спеціально для цих цілей. Нині він називається театром Антоніна Дворжака.

За часів Другої світової війни на вимогу нацистських загарбників труп переїхала з упорядкованої будівлі свого театру до Національного дому, де також з 1894 року проходили театральні вистави. Більш того, театр Національного дому колись вважався основним розважальним закладом Остави. Після закінчення війни Національний будинок також став власністю Моравсько-Сілезького театру. Наразі ми його знаємо під назвою театр Іржиша Мирона. Сьогодні в цьому будинку знаходиться адміністрація Національного театру.

Кожен театральний сезон Національний Моравсько-Сілезький театр (Рис 6.2) пропонує своїм глядачам близько 15 прем'єр.[11]

Рис 6.2 Національний Моравсько-Сілезький театр

Висновок до 2 розділу

Чехія — країна в центрі Західної Європи зі значною різноманітністю природних ресурсів та працьовитим, дисциплінованим населенням. Наявність великої кількості різних природних будівельних матеріалів спричинило розвиток архітектури, яка займала провідні позиції у культурній спадщині країни. У Чехії старанно розвивали багато художніх ідей, технологій і стилів, що зародилися у Франції, Італії, Великобританії.

Навіть бурхливі історичні події оминули більшість історичних та архітектурних пам'яток Чехії, яка зберігає та демонструє споруди від романської епохи до сучасності, зруйновані чи перебудовані в інших країнах. Західноєвропейську архітектуру неможливо уявити без готики Чехії та Моравії, чеських палаців, соборів та замків епохи бароко та рококо, споруд сецесіонізму та постмодерну. Але є і руїни стародавніх фортець, замків, занедбаних костелів. Монастирський комплекс, собор Святого Прокопія та єврейський квартал у місті Тршебич у Височині.

Саме ці пам'ятники становлять основу всесвітньої слави чеської культури та залучають до себе основну масу туристів.

В архітектурі країни поєдналися такі стилі як: готичний, епоха відродження та маньєризму, барокко та рококо.

3.Розробка та організація оглядової екскурсії Прагою

3.1 Історичні особливості розвитку міста Прага,дестинації

Прага - столиця Чеської Республіки, одне з найгарніших європейських міст. "Злата Прага", "Серце Європи", "Стобашенна" - такими епітетами часто називають туристи, навіть у складні часи історії міста. Після "оксамитової" революції у 1989 р. Прага стала одним з головних центрів світового туризму. Тут знаходиться резиденція президента, уряд і Національні збори, зосереджені найбільші культурні і наукові заклади. Прага надзвичайно приваблива у будь-яку пору року.

На стародавньому гербі Праги написано: "Прага - мати міст", давня історія міста нараховує більше тисячі років. З містом пов'язана вся історія чеського народу, на рисах його архітектури відобразились всі епохи. Прага вважається одним з найгарніших міст Європи. Вона розташована по обидва береги ріки Влтави, в місті значна кількість архітектурних пам'яток, зелених насаджень. У Праги, згідно тверджень архітекторів, своєрідний тип архітектури, що створюється чисельними стрімкими баштами, куполами церков і високо піднятим над містом Празьким кремлем - Градом. Чеський народ пишається столицею, у піснях і давніх переказах її називають "Злата Прага".

Найкращі краєвиди у Празі відкриваються з пагорба Петришин, на вершину якого піднімається фунікулер. На пагорбі також розташована стрімка стальна башта телецентру.

У Празі поєднані архітектурні стилі - від раннього середньовіччя до нинішнього часу. Пам'ятники архітектури і унікальне положення на схилах річки Влтава зумовили захоплення її відвідувачів. На початку XIX століття Бернардо Вользано нарахував в місті 103 вежі завдяки цьому місто отримало назву "Місто ста Веж". Центр і історичну частину міста на лівому березі ріки Влтава формує комплекс Празького кремля - Градчани - барвиста Мала сторона, а на правому березі - романтичне і таємниче Старе Місто і Нове Місто, що є комерційним

осередком Праги. Ці історичні місця, Вишеград і Єврейське гетто, були внесені в список світової культурної спадщини ЮНЕСКО.

Визначною пам'яткою празьких "міст" є Королівська дорога. Згідно закону, встановленого ще Карлом IV, коронаційний хід нового короля починався на Вишеграді і пролягав в Празький Град саме цим шляхом. У Старе Місце Королівська дорога йде від Порохової вежі по Целетній вулиці до Староміської площі і по Карловій вулиці виводить на Карлов міст.

Історія Празького Граду нараховує близько 1120 р. Протягом цього часу створювався і змінювався його вигляд, у формуванні брали участь представники різних архітектурних і художніх стилів. У тисячолітньому вигляді Граду запам'яталися сліди різних етапів історії Чехії. Виникнення Празького Граду пов'язано з утворенням чеської держави на чолі з династією Пржемысловичів у другій половині IX ст. Наприкінці IX ст. Град стає постійною князівською резиденцією. У цьому місті чеський князь Борживой наказав поставити перший празький костел Діви Марії як символ нової, християнської ідеології.

Залишки костелу виявлені під залами Картинної галереї Празького Граду. Приблизно 920 р. За наказом князя Вратислава поруч із князівським палацом був побудований другий костел - св. Іржі. У 926-929 рр. князь Вацлав збудував у Граді костел св. Віта - ротонду з чотирма апсидами. У 973 р., після благословення празького єпископства, сестра Болеслава, Млада, заклала з дозволу папи римського поруч з костьолом св. Георгія перший у Чехії жіночий монастир св. Бенедикта. Наприкінці XVI ст. - початку XVII ст. Празький Град стає містом дрібних ремісників, продавців та інших категорій міщан, які прагнули позбутися від влади міських установ, що не поширювалася за кремлівські укріплення. Саме тоді й виникла знаменита Золота вуличка (Злата улічка).

Золота вуличка одна із найбільш відомих і мальовничих вуличок старої частини Праги. Золота вуличка в минулому називалася вуличкою Алхіміків. Вузька, вимощена бруківкою, вона тулиться до стін Празького Граду

(Градчан). Сьогодні Золота вуличка - одна з найбільш привабливих туристичних визначних пам'яток Праги, тому в багатьох будиночках розмістилися сувенірні крамнички.

Інша відома пам'ятка Карлов Міст була закладена Карлом IV у 1357 р. 9 липня о 5 год . 31 хв. (астрологи вказали цей час найбільш сприятливим). Міст був добудований на початку XV ст.

Про міст поширені різні легенди. Зокрема, тривалий час не могли знайти цементуючий розчин, поки не знайшли, що яєчний білок має необхідні властивості, і в усі кінці країни відправились гінці з наказом збирати курячі яйця. В одному селі наказ не зрозуміли (або побоялися, що яйця зіпсуються в дорозі), тому послали віз варених яєць.

На хвилястому лівому березі ріки Влтави піднімаються монументальні будівлі Празького Граду, серед яких колишній королівський палац і відомий готичний собор Святого Віта. Цей собор будувався майже 600 років і повністю був завершений у 1928 році. Особливо цінним у замку є Владиславський зал, побудований в XV ст., який має такі великі розміри, що в минулому тут влаштовувались кінні рицарські турніри. Біля підніжжя Градчанського пагорба розташований давній район Мала Страна, де зосереджуються адміністративні заклади і музеї. Тераси на схилах пагорба зайняті садами. В центрі району Старе Місто знаходиться Стара міська площа, на якій відбувались всі важливі події чеської історії. На півдні Старе Місто межує з Новим Містом, також старої забудови район, проте сьогодні він зазнав значної перебудови.

Прага - не тільки місто-музей, водночас важливий адміністративний і культурний центр країни, найбільший у Чехії промисловий центр. Промисловість міста, загалом як і для країни характерне виробництво значного асортименту і високої якості продукції. Тут виробляють верстати, зокрема з програмним управлінням, мотоцикли, автомобілі, локомотиви, вироби хімії, тканини, холодильники та ін. Місто відоме на світовому ринку як центр розробки і

виробництва медичного обладнання ("штучного серця", використовується при операціях на серці).

Основною подією культурного життя Праги вважається музичний фестиваль "Празька весна", сьогодні також проводиться аналогічні "зима" і "осінь".

Столиця Чехії - значний транспортний вузол країни, у якому сходяться більше десяти залізничних і сорока автомобільних магістралей. У місті також функціонує на річці Влтава річковий порт і міжнародного значення аеропорт. Прага, таким чином, має зв'язок сухопутними і повітряними шляхами з європейськими країнами та всіма країнами світу.[12]

3.2 Опис туристичної привабливості, основних атракцій міста Прага, DESTИНАЦІЙ

Головні пам'ятки Праги

Празький град - найважливіша пам'ятка чеської столиці. Строго кажучи, це замок з багатовіковою історією.

На місці нинішнього замку колись був земляний вал, який слугував природним захистом для дерев'яної фортеці всередині. Поруч несла свої води велична Влтава. У IX столітті фортецю на лівому березі річки знесли, щоб відбудувати Празький град, який поступово став діючою резиденцією правителів Чехії.[13]

Виникнення фортеці пов'язано з появою Праги. Вплив попередніх епох менше відбився в образі Граду, тому що формування міста відбулося, коли в VI столітті сюди прийшли слов'янські племена і витіснили своїх попередників. Місце лежало на схрещенні важливих шляхів. Один приходив із заходу і до бродів через Влтаву, і вздовж Градчанського хребта до Граду. Інший шлях проходив з півночі, у Тройської долини перетинав Влтаву і прямував до Шарке.

Багата нерівностями земля надавала широкий вибір для розташування укріпленого поселення. Археологічні розкопки це тільки підтверджують, слов'янські поселення були виявлені навколо у великій кількості.

Проте найбільш сприятливим стратегічно виявилось саме місце Празького Граду. З цієї точки замок панував над усією долиною, в якій лежали найважливіші підходи до бродів через Влтаву. Ці переваги виявилися важливішими того, що сам пагорб, на якому стоїть Град, досить тісно обмежений струмком Бруснице.

У 930 році князь Вацлав заснував ротонду Святого Віта, попередницю головного собору Празького Граду.

Фортечні стіни тоді ще не з'явилися, територію захищали тільки земляні вали, армовані дерев'яною ґратчастою системою, зовні укріплені камінням. Їх

оборонні властивості поліпшив Бржетіслав I близько 1050 року. Близько південної вежі лежав кам'яний княжий палац, північніше, на місці ротонди, з'явився собор, перебудований в 1061-96 роках в базиліку. На північ від нього стояв будинок капітулу, із західного боку єпископський палац з каплицею. На сході з'явилися будови монастиря Святого Георгія.

У XIV столітті Карл IV почав перебудову Граду за прикладом королівських резиденцій в Парижі. У свій приїзд в Прагу в 1333 році він почав будувати готичний двоповерховий палац з тронним залом на місці старого романського палацу, який знищила пожежа 1303 року. Трохи пізніше споруда була доповнена Капелою всіх святих. Палац стояв безпосередньо біля новобудови Собору Святого Віта, їх сусідство було підкреслено орієнтацією головного входу і положенням Капели Святого Вацлава. Вся територія Граду була знову укріплена стінами, на двох головних вежах при вході були позолочені дахи, що було натхненне біблійним Новим Єрусалимом. Більшість робіт було проведено під керівництвом Петра Парлера.

Піздньоготичний вигляд Град отримав під час правління Владислава Ягеллонського, який задумав велику перебудову в 1483 році. Роботи вів найвідоміший архітектор того часу Бенедикт Рід. Він побудував Владиславський зал, найзніцькі сходи, Людвиково крило. Разом з готичним стилем Рід приніс безліч форм архітектури відродження.

Після будівельних робіт, проведених Ягеллонами, виявилось, ренесанс приніс нові вимоги до репрезентативності королівської резиденції, яким Град вже не відповідав.

У XVII столітті Чехія стала частиною монархії Габсбургів, і будівельна діяльність вщухла. У 1631 і 1648 роках Град був зайнятий ворожими військами.

У 1918 році Град став резиденцією президента Першої республіки, і знову були розпочаті роботи з перебудови. Головним архітектором був Йозе Плечник.

До кінця XX століття Празький Град (Рис. 1.3) був в основному закритим для громадськості. Коли в 1989 році до влади прийшов Вацлав Гавел, двері Граду стали відчинятися одна за одною. Спочатку він прибрав суцільний паркан від Президентської вілли і відкрив для відвідувачів Королівський сад. До листопада він відкрив Зал для гри в м'яч, слідом Літній палац королеви Анни і вежу Собору Святого Віта. Далі Вацлав Гавел відкрив вхід в Оленячий рів і зайнявся благоустроєм барокових садів, першими відкрилися Ледебурський і Малий Ралффіовський в червні 1995. Як і у багатьох правителів, у Гавела був улюблений архітектор. Боржек Шипек спроектував модель нового стільця для Іспанського залу, потім інтер'єри, входи. В цей час за проектом Еви Іржичной була споруджена Оранжерея. Іншим кроком президента стала нова уніформа для палацової варті за проектом Теодора Піштека.[14]

Рис.1.3 Празький град

Карлів міст, мабуть, найвідоміша пам'ятка Праги і візитна картка всієї Чехії. Він відомий не тільки безліччю пов'язаних з ним легенд і статуями святих, що прикрашають його і здатних виконувати бажання, але і казковими видами берегів Влтави з вежами, церквами і палацами, а ще й тим, що він є головним пішохідним маршрутом між Старим містом і Празьким градом.

На початку 12 століття, поруч з місцем нинішнього Карлова моста, замість старого дерев'яного в Празі був побудований перший кам'яний міст - Юдітін. Таку назву він отримав на честь дружини короля Владислава II, що правив в той час. Однак уже в середині 14 століття Юдітін міст був зруйнований повінню, і від нього залишилася тільки вежа, яка і зараз прикрашає Карлів міст на малостранській стороні. На місці зруйнованого моста король Карл IV повелів звести новий міст, що носить тепер його ім'я.

Про будівництво Карлова моста існує безліч легенд, одна з найвідоміших розповідає про дату закладки його першого каменю. Кажуть, що дату і час початку будівництва Карл IV вибрав, керуючись порадою придворних астрологів - закладка мосту почалася в 1357 році 9 числа 7 місяця о 5 годині 31 хвилину. Магія чисел 1 3 5 7 9 7 5 3 1, однаково читаються як справа наліво, так і зліва направо, обіцяла процвітання і благополуччя.

Ще одна легенда - про молодого будівельника Карлова моста, який намагався відновити арку моста, знесену повінню. Коли після кількох невдалих спроб засмучений будівельник стояв один на мосту, він побачив диявола. Диявол запропонував свою допомогу у відновленні арки, за умови, що він отримає душу першого, хто пройде по відремонтованому мосту. Будівельнику так хотілося успішно закінчити роботу, що він був згоден на все, і, звичайно ж, він сподівався перехитрити диявола. Після успішного завершення ремонту моста він задумав першим по мосту пустити чорного півня, адже в угоді з дияволом не обумовлювалося, що першою має бути людина. Диявол теж був хитрий і обманом заманив на міст вагітну дружину будівельника провідати чоловіка. На наступний день дружина будівельника померла, народивши мертву дитину. Довгі роки душа новонародженого ночами чхала на мосту від холоду, поки одного разу випадковий перехожий, який поспішав вночі по мосту на інший бік, почувши чісь чхання і навіть не роздивившись, хто чхає, кинув на ходу: «Будь здоров!». Ось так, завдяки випадку, привид Карлового мосту упокоївся назавжди.

Ну, а насправді, міст, що є однією з головних визначних пам'яток Праги, побудований під керівництвом архітектора Петра Парлержа, який також працював над Собором святого Віта в Празькому граді. Будівництво Карлова моста тривало близько 50 років, і було завершено в самому початку 15 століття. Це велична споруда, що стоїть на 16 потужних арках, облицьованих піщаником, понад півкілометра в довжину і близько 10 метрів в ширину, протягом декількох століть була єдиним засобом сполучення між головними районами Праги.

Тут проводилися лицарські турніри, проходили ярмарки і суди; траплялися тут і страти - недобросовісних ремісників і торговців опускали в великій плетеній залізній клітці з моста в води Влтави; королівські коронаційні процесії в Празький град теж проходили по Карловому мосту.

Карлів міст протягом століть мав не тільки суспільне, а й військово-стратегічне значення для Праги: в кінці кровопролитної тридцятирічної війни шведи були зруйновані саме на Карловому мосту, а в середині 18 століття пруси теж були розбиті тут.

Вежі Карлового моста

Розташована на східній стороні моста, Староміська мостова вежа - один із символів середньовічної Праги, є в той же час одним з найкрасивіших готичних споруд Європи. Її зведення почалося одночасно з Карловим мостом. Багатий декор фасаду вежі, зверненого в бік Кржижовницької площі, свідчить про те, що вежа була не тільки частиною середньовічних міських укріплень, але ще і тріумфальною аркою на «Королівській дорозі».

Століттями Староміська мостова вежа була учасником і свідком чеської історії, в тому числі і її сумних сторінок: 10 років на галереї її даху провисіли в металевих сітках голови 12 страчених учасників станового повстання. Закладені в пам'ять про них білі меморіальні хрести ви вже напевно бачили на бруківці біля Староміської ратуші.

Якщо вам хочеться помилуватися панорамою Карлова моста і казковими видами Праги - підніміться на 47 метрів по 138 ступеням на оглядовий майданчик Староміської мостової вежі.

Дві мостові вежі, розташовані на західній стороні Карлова моста, побудовані в різний час, але з'єднані між собою стіною з воротами і є укріплювальними спорудами, тому майже не декоровані. Більш низька і потужна вежа залишилася від Юдітіна моста, спочатку вона була романською, але в кінці 16 століття її перебудували в стилі Ренесансу. Більш високу вежу заклали в другій половині 15 століття, і за задумом архітекторів вона повинна була нагадувати Староміську мостову вежу, проте вона так і не була прикрашена відповідним чином.

На вищій Малостранській вежі на висоті 40 метрів теж відкрито оглядовий майданчик. Піднявшись на нього, ви знову зможете насолодитися чудовими видами красуні Праги.

Статуї Карлова моста

Спочатку Карлов міст не був прикрашений статуями. Велика частина тридцяти скульптур, що прикрашають балюстраду мосту в наш час, були встановлені на початку 18 століття в період бароко. Авторами скульптур стали кращі майстри того часу: Матіаш Бернар Браун, Ян Бедрих Коль, Ян Брокоф і його сини. Більшість статуй зараз замінили копії, так як в основному статуї були створені з пісковика і з часом сильно постраждали під відкритим небом, а деякі з них навіть були змиті водами Влтави під час частих повеней. Оригінали статуй Карлова моста можна побачити в Лапідарії Національного музею Праги.

Найпопулярнішою статуєю у туристів, безумовно, є статуя Святого Яна Непомуцького - особливо шанованого в Празі святого і покровителя Чехії, створена Яном Брокофом. Місце для статуї обрано невипадково: по одній з легенд тут в кінці 14 століття за наказом короля Вацлава IV Ян Непомуцький був замучений і скинутий в мішку в річку. Він був духівником королеви і відмовився

видати королю, який підозрював подружню зраду, таємницю сповіді, чим і заслужив гнів государя.

Причина ж популярності цієї статуї у туристів - ще одна легенда Карлова моста, яка обіцяє виконання бажання, якщо, загадавши його, спочатку доторкнутися до правої частини рельєфу на постаменті статуї, а потім до лівої. Рельєфи вже до блиску відполіровані тисячами рук, так що ви без зусиль знайдете цю статую серед всіх інших. Про всяк випадок, статуя святого Яна Непомуцького - восьма справа, якщо йти в сторону Празького граду.

Найдавніше скульптурне зображення на мосту - Бородань. Воно являє собою автопортрет одного з будівельників Юдітіного моста. Зараз він знаходиться в кладці набережної стіни, але спочатку він розташовувався в третьому прольоті моста Юдіт з боку Старого Міста. При будівництві нового мосту будівельники помістили Бороданя на колишньому рівні, щоб люди могли бачити, наскільки високий рівень води і чи не загрожує місту повінь - Не напився Бородач влтавской води, підніметься вода до підборіддя або носа Бороданя.

Карлів міст сповнений людей в будь-який час дня, незалежно від пори року тут щодня проходять тисячі туристів. Крім гостей Праги ви зустрінете на мосту художників, які пишуть етюди та портрети, музикантів, які грають відомі мелодії, і вуличних торговців сувенірами і прикрасами.[15]

Староміська площа - старовинна площа Праги, розташована в історичному центрі міста. Її площа становить близько 15 тис. М². Площа оточена міськими будинками з фасадами різних архітектурних стилів: готичного, ренесансу, бароко, рококо.

Дане місце відоме ще з XII століття, в той час площа була великим ринком, що стояв на перехресті європейських торгових шляхів. У XIII столітті площа стала називатися Старим ринком, а з XIV століття - Староміський Ринок. У XVIII столітті площа змінила декілька назв - Староміський плац, Велика Староміська площа, Велика площа. У 1895 році площа отримала сьогодишню офіційну назву.

Площею проходили королівські коронаційні процесії, які прямували у Празький Град. Крім урочистих подій, на площі траплялися і трагедії. У 1422 тут відбулися зіткнення, викликані стратою вождя празьких малозабезпечених Яна Желівського, в 1437 році тут був страчений останній гуситський гетьман Ян Рогач зі своїми наближеними. 21 червня 1621 року на Староміській площі взяли смерть 27 учасників Ставовського опору проти династії Габсбургів. В їх честь на тротуарі біля головної ратуші, помістили 27 хрестів, з символами меча і шипастих корон.

У XIV столітті на площі була побудована міська ратуша, а в 1410 році на ратуші було встановлено астрономічний годинник - Празькі куранти. З 1365 року поряд з площею став будуватися Тинський храм. У 1591 році в північній частині площі був побудований фонтан Кроцинова Кашна, а в 1650 році, на честь визволення Праги від шведів, тут був поставлений Маріанський стовп, який простояв до 1918 року і був відновлений в 2020 році. На бруківці посеред площі знаходиться полуденна відмітка - місце, куди падає тінь від Маріанського стовпа опівдні сонячного дня. Від цієї точки в минулому йшов відлік Празького часу. В кінці XIX століття площа розширюється за рахунок знесених будівель. У 1915 році був встановлений пам'ятник національному героєві Чехії Янові Гусу. У 60-х роках XX століття площа стала пішохідною зоною.[16]

Кафедральний собор Святого Віта, Вацлава і Войтеха(Рис.2.3) вважається однією з головних визначних пам'яток і «візитною карткою» Праги. Він розташований в Празькому Граді і є місцем перебування архієпископа Празького. У соборі поховані чеські королі і архієпископи Праги, тут же зберігаються коронаційні регалії середньовічної Чехії.

Рис 2.3 Кафедральний собор Святого Віта, Вацлава і Войтеха

Згідно з легендою, цей величний собор був закладений в 925 р. самим святим Вацлавом і представляв собою на початку невелику круглу ротонду діаметром близько 13 м. У 1060 р., після заснування Празької єпархії було прийнято рішення розширити церкву. Будівництво собору затяглося на 600 років і було закінчено тільки в 1929 р. Першим архітектором, який будував собор, став француз Маттіас з Арраса, викликаний з папського палацу в Авіньйоні. Головний неф має висоту 34 м, найвища Південна вежа - 96 м. Із заходу піднімаються ще дві вежі 82-метрової висоти. З південного боку храму знаходяться так звані "Золоті ворота". У давнину тут був головний урочистий вхід в храм для представників вищого стану. Це потрійна готична арка, яку покриває викладена з позолоченого скла мозаїка, що зображає сцени з Страшного суду. Тринефний простір собору св.Віта з 28 величними колонами умовно поділяє по вертикалі на дві сфери, земну і небесну, тріфоріум (галерея-балкон), що проходить по всьому периметру. На ньому розміщені бюсти засновників і перших будівельників собору: чеських королів і королев, празьких архієпископів і архітекторів. Серед 16 капел собору варто відзначити капелу св.Вацлава. Нижня частина її стін прикрашена самоцвітами: аметистами, сердоліками, агатами - всього понад 1300

каменів. Вище стіни покриті розписом, що відтворює 31 епізод з життя святого Вацлава. Поруч з нею є маленькі двері, де за 7-ма замками зберігається головний скарб Чехії - коронаційний набір і корона св.Вацлава. Ключі від входу мають 6 зберігачів, ім'я 7-ї людини, що має ключ, відомо тільки президенту.Колись на корону було накладено прокляття: людина, яка одягнула її без права, не проживе більше 1 року і 1 дня. Кажуть, що прокляття збувалося 4 рази. Дістають корону тільки коли обирають президента. На загальний огляд корона виставлялася лише один раз, до тисячоліття Св. Вацлава.

На вершині головної вежі собору за наказом імператора Рудольфа було встановлено два годинники. Великий високий годинник тільки з часовою стрілкою і другий скромний годинник, нижче, з хвилинною стрілкою для простолюдинів. Імператор вважав, що йому досить лише годинникових стрілок, а рахувати хвилини - доля простих смертних.

Заслуговує на увагу і бібліотека собору, в якій зберігаються рукописи, датовані середніми віками. Гордість книгосховища, старовинне Євангеліє XI ст. Орган собору в стилі рококо вважається одним з найкрасивіших в Європі.[17]

Вацлавська площа - одна з найбільших і найвідоміших площ Праги. Вона знаходиться в центральній частині району Nové Město і названа на честь святого Вацлава - покровителя Чехії. Своєю витягнутої формою Вацлавська площа трохи нагадує бульвар, в центральній частині якого знаходиться пішохідна зона з безліччю лавочок і невеликим кафе «Трамвай», де можна перекусити або випити кави. По обидва боки «бульвару» розташовані відомі будинки моди, дорогі і престижні магазини, респектабельні готелі, нічні бари, ресторани, кафе і ділові центри.

Вацлавська площа сповнена людей в будь-який час доби і, на відміну від більшості історичних площ Праги, на ній ви зустрінете не тільки туристів, але і жителів столиці. Вацлавська площа - це діловий і культурний центр міста, тут часто проходять традиційні державні та міські заходи - свята, мітинги і ярмарки.

У жителів Праги навіть є своя назва для Вацлавської площі, вони звуть її Вацлавак.

Вацлавська площа заснована в середині 14 століття, коли король Карл IV заклав Nové Město. Спочатку площа була кінним ринком і на ній проходили кінські ярмарки, потім тут стали продавати зерно, пиво, тканини і зброю. Також в Середньовіччі в обох кінцях цієї торгової площі ставили шибениці і проводили страти. Згодом торговий люд і дрібні ремісники стали будувати навколо площі будинки.

Територія сучасної Вацлавської площі залишалася ринком до середини 19 століття, тоді на Вацлавській площі були встановлені газові ліхтарі, і з'явилося газове освітлення. В самому кінці 19 століття на площі з'явилася головна архітектурна домінанта - будівля Національного музею, електричне освітлення і електричний трамвай, і, на початку 20 століття, Вацлавська площа стала набувати свої сучасні обриси. Почали зводитися нові будівлі, з'явилися банки, ресторани, готелі і магазини. Старі будівлі були перебудовані, історичні унікальні фасади, на жаль, не збереглися. Однак для знавців архітектурних стилів Вацлавська площа в наші дні може стати живою ілюстрацією до енциклопедії архітектури - тут можна побачити будівлі в самих різних стилях: конструктивізм, арт-деко, футуризм, кубізм, неокласицизм, бароко, необароко та інших.

Так склалося, що Вацлавська площа - місце значущих історичних і суспільних подій, місце, де пишеться історія чеської держави. На Вацлавській площі в жовтні 1918 року була зачитана прокламація незалежності Чехословаччини, під час німецької окупації в роки Другої світової війни тут проводилися масові демонстрації, а в 1945 році саме на цій площі було оголошено про те, що війна закінчена. Вацлавська площа бачила події Празької весни і радянські танки, які брали участь у введенні в Чехословаччину військ Варшавського договору. Тоді в збройних зіткненнях з противниками вторгнення будівля Національного музею отримала пошкодження, що збереглися до цих пір.

На початку 1969 року на Вацлавській площі двоє студентів, Ян Палах і Ян Зайіц, які виступали проти окупації Чехословаччини, вчинили самоспалення. Після «оксамитової революції» перед будівлею Національного музею на честь Палаха і Зайіца був відкритий меморіал, який представляє собою імітацію обпаленого вогнем дерев'яного хреста, вмурованого в бруківку.

Тут же, на Вацлавській площі, починалася «оксамитова революція», з «Місією світу» зустрічали Гагаріна, а американський президент дзвонив у дзвін свободи. І саме тут, на Вацлавській площі, у скульптури святого Вацлава пражани віддають перевагу святкуванню тріумфів національної хокейної збірної.[18]

3.3 Паспорт екскурсовода із вказанням програми екскурсії та тексту екскурсії для виокремленої групи туристів

Базиліка Святого Георгія

Монастир і базиліка св. Георгія вважаються однією з головних визначних пам'яток в Празі. Вони знаходяться на території Празького Граду і займають східну сторону площі св. Іржі. Це колишній жіночий монастир бенедиктинок.

Базиліка святого Георгія була закладена в 920 році князем Вратиславом I в честь святого Георгія Побідоносця. Церква була освячена в 925 р. В неї були перенесені з Тетина останки Святої Людмили, бабусі князя Вацлава Святого. У 973 р. сестра князя Болеслава II Млада отримала в Римі згоду папи на устанovu Празького єпископства і заснування при базиліці Святого Георгія першого в Чехії жіночого бенедиктинського монастиря. Повернувшись з Риму в 976 р, Млада, яка прийняла ім'я Марія, стала першою абатисою монастиря. За традицією вихованками монастиря були дочки правлячих родів і шляхетних родин Чехії, багато хто з них згодом стали настоятельками. Їм була дарована честь разом з архієпископом Празьким покладати корону на королів Богемії.

У 1142 р базиліка сильно постраждала від пожежі під час облоги Праги Конрадом II Зноемським, проте вже в 1145-1151 рр., під керівництвом абатиси Берти була повністю відновлена. В кінці XII в. до храму прибудували дві вежі, вужчу північну вежу назвали Євою, ширшу південну Адамом. Капела святої Людмили в готичному стилі була зведена в кінці XIV ст., На початку XVIII ст. праворуч від головного входу прибудували Капелу святого Яна Непомуцького в стилі бароко. Аж до кінця XIV ст., поки не з'явився Собор святого Віта, Базиліка святого Георгія грала роль головної християнської споруди Праги і слугувала усипальницею для представників княжого (а потім і королівського) роду Пржемысловічей. У 1782 р. в рамках реформ імператор Йосиф II скасував монастир, в ньому розмістилися казарми. Монастир старів рік за роком спільно з базилікою. Після реконструкції в 1963 р він був відкритий для відвідування.

Фасад Базиліки прикрашають статуї князя Вратислава I, княжни Млади, і рельєф святого Георгія, що вбиває змія. Внутрішній простір базиліки є типовим зразком романського стилю XII в. У центрі можна побачити надгробки князів Пржемисловічей: справа дерев'яний писаний саркофаг князя Вратислава I, ліворуч надгробок князя Болеслава II. За ними знаходяться подвійні напівкруглі сходи початку XVIII в., що ведуть до вівтарної (східної) частини.

Під вівтарною частиною базиліки знаходиться Крипта XII в. з хрестовим склепінням, де ховали абатис Монастиря святого Георгія. Вхід в крипту прикрашений колонами і кованою решіткою. У Крипті знаходиться статуя, відома як Ванітас, що зображає мертву дівчину, тіло якої вкрите зміями, ящірками та жабами. Існує легенда, що це статуя Бригіти, оклеветанної злими людьми і вбитої своїм коханим з ревнощів. Її вбивця, будучи скульптором, встиг виконати перед стратою свою останню роботу. За іншою версією, автором статуї є італійський скульптор Спінетті, витесавший її в якості покаяння. У пориві ревнощів він намагався вбити свою коханку прямо в костелі.

Іншою важливою пам'яткою є готична Капела святої Людмили XIV в., присвячена бабусі князя Вацлава. Ця свята зіграла важливу роль в процесі християнізації Чехії та чеських земель і померла задушена шарфом за наказом своєї невістки Драгомири. У капелі знаходиться надгробок св. Людмили, роботи майстерні Парлержа.[19]

Національний музей (Рис. 3.3) Чехії відкрився в Празі в 1818 році під назвою Вітчизняний музей. Метою його створення було не тільки забезпечити збереження цінних пам'яток історії та культури, а й відкрити ці скарби для широкої публіки. Адже раніше, до епохи Чеського національного відродження, велика частина предметів мистецтва належала аристократам і була недоступна простому народу. За активного сприяння головного мецената найстарішого музейного закладу в країні, графа Кашпара Штернберга, експозиції помітно поповнилися і незабаром були розділені на кілька великих колекцій.

Рис. 3.3 Національний музей

Основна будівля Національного музею в Празі, оформлена в стилі неоренесансу, будувалася за проектом відомого реставратора і архітектора Йозефа Шульца і відкрилася для відвідувань в 1891 році. Вона стала головною прикрасою верхньої частини Вацлавської площі.

У художньому оформленні красивого палацу з високим куполом і протяжним фасадом брав участь і Богуслав Дворжак.

Під куполом музею розташовується Пантеон чеського Олімпу - колекція бюстів і скульптур особистостей, які відіграли значну роль в історії Чехії, а також діячів культури. Головний фасад прикрашає скульптурна група, що уособлює єднання чеських земель. В її центрі знаходиться Богемія - покровителька мистецтва і науки, а з боків від неї - юна діва, уособлення річки Влтава, і старий, який увічнив річку Лабу (Ельбу). У 1912 році перед будівлею з'явилася ще одна визначна пам'ятка чеської столиці - пам'ятник святому Вацлаву, в честь якого названа головна міська площа.

1 червня 2009 року міська влада Праги зробила жителям Чехії та її гостям прекрасний подарунок, вручивши керівництву національного музею символічний

ключ від нової будівлі. Ставши продовження старої частині, вона розширило виставкові площі більш, ніж на 3000 кв.м., і дало можливість не тільки збільшити музейні колекції, але й додати нові, сучасні об'єкти - магазин, мультимедійні конференц-зали. Справа в тому, що Національний музей у Празі багато десятиліть тому переріс рамки старої будівлі. Тепер в його склад входять Музей африканської, азійської та американської культури ім. Напрстека, Музей Дворжака, Музей музики, Музей книги, Лапідарій і ряд інших підрозділів, розкиданих по всій Празі.

Головна будівля на Вацлавській площі жодного разу не перебудовувалася з моменту закінчення будівництва в 1891 році. Вона двічі ставала жертвою війн і конфліктів - в 1945-му і 1968-му роках. У 2011 році стан палацу було визнано аварійним, і музей довелося закрити. У 2015 році почалася його масштабна реконструкція. В ході капітального ремонту проклали 1300 км нового кабелю, встановили вантажні і пасажирські ліфти, відновили 233 двері і 495 вікон.

Для зручності відвідувачів стару частину музею з'єднали з новою за допомогою підземного переходу. Грамотний підхід до відновлення не тільки повернув колишній вигляд пам'ятки архітектури, а й збільшив виставковий простір на 30%. Вартість ремонтних робіт склала понад 63,5 млн євро.

28 жовтня 2018 року, через 200 років з моменту створення і до 100-ї річниці від дня проголошення незалежної Чехословаччини, історична будівля Національного музею Чехії знову відкрила свої двері для гостей.[20]

Новоміська ратуша - прикраса Карлової площі в Празі. Ратуша є пам'яткою не лише архітектури, а й історії Чехії. Двічі вона ставала центром унікального, характерного саме для Чехії, явища - празька дефенестрація: історичної події, при якому розлючений народ викидав з вікон будівлі високопоставлених чиновників.

У наші дні в історичних залах Новоміської ратуші проходять виставки і концерти, фестивалі, весільні церемонії та інші культурні та громадські заходи, а

багато туристів із задоволенням піднімаються на оглядовий майданчик ратушної вежі і милуються краєвидом, що відкривається на Прагу.

У другій половині 14 століття король Карл IV наказав в районі скотного ринку закласти будівлю для того, щоб розмістити в ній адміністративний центр Нового Містя. Збереглися імена архітекторів, які керували будівництвом, ними були Мартін Фрічек і майстер Кршиже.

Новоміська ратуша будувалася поетапно: при Карлі IV було зведено її східне крило, на початку 15 століття - південне крило з фасадом, що виходить на Карлову площу, а 70-метрову вежу побудували в середині 15 століття. Гордістю Новоміської ратуші став чудовий готичний зал, довжиною понад 20 метрів і висотою - 7 метрів.

30 липня 1419 року Міська рада Нового Містя прийняла рішення про заключення у в'язницю декількох гуситів, відповідальних за безлади в місті. До стін Новоміської ратуші підступили численні товариші потрапивших під варту гуситів, серед них був і відомий Ян Жижка. Кинутий з вікна ратуші камінь спровокував заколот, гуситам вдалося увірватися в будівлю, і після недовгої сутички вони викинули в вікна ненависних членів Міської ради, а натовп на вулиці розтерзав їх. Саме з цієї сутички і почалися кровопролитні гуситські війни, які спричинили численні жертви.

На початку 16 століття почалася реконструкція будівлі Новоміської ратуші, що проходила під керівництвом Б. Рейта. Фасад і південне крило були перебудовані в стилі Ренесанс, але в середині того ж століття в будівлю вдарила блискавка, і Новоміська ратуша згоріла практично дотла. Наступним етапом відновлювальних робіт керував архітектор Б. Вольмут. Західне, північне і східне крило також були зведені в стилі Ренесанс, і лише головний зал зберіг свої готичні риси.

До кінця 18 століття в Новоміській ратуші проходили засідання Міської ради. Надалі резиденцією міських органів управління стала ратуша на

Староміській площі, а в Новоміський розмістилися суд і кілька камер, де очікували вироку найбільш небезпечні злочинці.

Свій сучасний вигляд Новоміська ратуша набула після реконструкцій, проведених в 19 і 20 століттях. На початку минулого століття в будівлі було проведено внутрішнє перепланування приміщень, пов'язане з потребами органів міського управління, а також прибудований новий Палац суду, звернений фасадом на Спалену вулицю. В цілому ж, будівлі було повернуто вигляд 16 століття, витриманий в стилі Ренесанс. Сьогодні Новоміська ратуша - це будова неправильної форми з чотирма крилами, внутрішнім подвір'ям і баштою.

Вежа Новоміської ратуші прикрашена гербом Нового Місця. На східній стороні вежі зберігся фрагмент ланцюга, яким колись перекривали вулиці, це робилося для того, щоб ночами не їздили громихаючі дерев'яними колесами вози, і жителі могли добре відпочити. Поруч із входом до вежі знаходиться чеський, або Празький лікоть - стандартна одиниця вимірювання довжини, саме тут торговці могли перевірити свої дерев'яні міра, а покупці - чи правильна міра була їм продана.[21]

Порохові ворота, або Порохова вежа так схожа на Староміську вежу Карлова моста, знаходиться в історичному центрі чеської столиці. Ця потужна готична будівля, безумовно, є однією з найпопулярніших пам'яток Праги і відправною точкою безлічі туристичних маршрутів.

Історія будівництва Порохової вежі

Порохова вежа (Рис.4.3) була закладена в 15 столітті, замінивши одну з башт кріпосної стіни. Перш, ніж стати Пороховою, вона називалася по-різному: Новою вежею, Новими воротами, Чорними воротами, і тільки в кінці 17 століття вежа знайшла свою сучасну назву. Однак, все по порядку.

Рис.4.3 Порохова вежа

У середньовіччі Старе Місце було захищено мурами, так як раніше цей район сучасної Праги був самостійним містом. Фортесні стіни були посилені вежами заввишки близько 15 метрів, розташованими на відстані 60 метрів одна від одної. Одна з тринадцяти фортесних веж, що розташовувалася в 13 столітті трохи західніше сучасної Порохової вежі, слугувала воротами Староміського кріпосного зміцнення і одним з входів в Старе Місто. Ворота тієї кріпосної вежі були спрямовані в бік міста Кутна-Гора, під воротами проходила дорога, що зв'язує ці міста, а вежа воріт називалася Гірською.

У другій половині 14 століття, після заснування королем Карлом IV району Нове Місто, фортесні укріплення стали потроху втрачати своє значення, а Гірська вежа стала просто місцем для збору мита. Згодом вежа занепала, і народ вигдав їй нову назву - «Odrana», тобто «Обдерта». Таку назву зафіксовано навіть в офіційних документах того часу. За рішенням міської ради занепалу вежу з воротами знесли, а замість неї вирішили побудувати іншу, багато декоровану, схожу на Староміську мостову вежу. Вона повинна була захоплювати приїжджих і стати прикрасою королівської резиденції, яка тут знаходилась - Королівського двору з палацом і дворянськими будинками.

І замість Обдертої вежі в 1475 році почали будувати нову. Перший камінь у фундамент Нової башти поклав сам король Владислав II. Вежа зводилася з дна кріпосного рову, з глибини майже 9-ти метрів, проїхати через її ворота можна було тільки по фортечному мосту. Першим будівельником Нової вежі став муляр Вацлав, який всього за рік звів її з дна рову до першого поверху. Потім до нього приєднався архітектор Матіаш Рейсек, він створив для Нових воріт кам'яні консолі і елементи зовнішнього декору, а від 1478 року саме він став керувати будівництвом майбутніх Порохових воріт. Однак Нова вежа недовго виконувала свої захисні функції, незабаром після початку будівництва необхідність в ній як оборонній споруді зовсім зникла, так як засноване Карлом Нове Місто швидко розросталося і оборонні рубежі довелося перенести. Кріпосний рів засипали, а підйомний міст зняли.

В кінці 15 століття в Празі почалися релігійні хвилювання, і король, побоюючись за власну безпеку, покинув королівський палац і переніс королівську резиденцію в Празький Град. Палац, що розташовувався раніше на місці сучасного Громадського будинку, дуже швидко втратив свою значимість, і, через трохи більше 10-ти років після початку, будівництво Нових воріт припинилося, а архітектор Матіаш Рейсек поїхав в Кутну Гору і почав там будівництво чудового кафедрального Собору святої Варвари.

Нові ворота, або Нова вежа стояла недобудована майже 250 років. Тільки в 17 столітті у вежі з'явився тимчасовий дах. Тоді ж в ній був розміщений пороховий склад, і вона, нарешті, отримала свою сучасну назву - Порохові ворота, або Порохова вежа.

Сучасний вигляд Порохової вежі

В середині 18 століття під час Семирічної війни Порохові ворота серйозно постраждали від гарматного обстрілу під час облоги Праги прусською армією. Була знищена велика частина зовнішнього декору воріт, решта ж скульптурних прикрас - герби і статуї, за рішенням міського управління були видалені в самому

кінці 18 століття, так як шматки декору, який зберігся почали відколюватись і загрожували життю перехожих.

Тільки в кінці 19 століття під час серйозної реконструкції під керівництвом талановитого архітектора Йозефа Моцкера Порохова вежа разом з новим дахом та фасадними прикрасами набула свого сучасного неоготичного вигляду і стала схожа на Староміську вежу Карлового мосту, як і замислювалося спочатку. Разом з Моцкером над відновленням Порохової вежі працювали кращі скульптори Чехії, вони прикрасили її гербами, скульптурами чеських королів, святих і янголів, а всередині створили вітражні вікна в романському стилі. Після проведених реставраційних робіт Порохові ворота по праву вважаються гордістю Праги.

Висота Порохової вежі - 65 метрів. В середині ви можете побачити невелику виставку зброї та обладунків, а, піднявшись по 186-ти східцям гвинтових сходів на оглядовий майданчик, з висоти 44-х метрів помилуватися чудовими краєвидами Праги.

На початку 20 століття поруч з Порохової вежею побудували елегантний і в той же час розкішний Громадський будинок, і з'єднали дві ці так не схожі будівлі неоготичним містком. Зараз цей суперечливий ансамбль вважається однією з найзнаменитіших пам'яток Праги.[22]

Рудольфіnum.Празька філармонія

Велична будівля Рудольфіnumа, розташована на березі Влтави в самому серці Праги, була задумана як «Храм Мистецтв»: концертний зал, художня галерея і консерваторія. Рудольфіnum є однією з найбільш значущих будівель Богемської архітектури нового Відродження. Це спільна робота видатних чеських архітекторів другої половини 19 століття - архітектора Йозефа Зітека, який побудував Національний театр, і архітектора Йозефа Шульца, автора будівлі Національного музею.

Архітектурний проект Рудольфінума

Престижний будівельний проект, концепція якого була унікальна для свого часу, фінансувався не аристократією, не імператором і не представниками католицької церкви. Будівництво Рудольфінума було ініційовано «Česká spořitelna». Заснований в 1825 году, цей ощадний банк був найстарішою фінансовою установою в Чеському королівстві. Роль меценатів і покровителів взяли на себе бізнесмени і фінансові Інститути. Ніяка інша сучасна соціальна група не могла дозволити собі фінансувати будівництво такої дорогої і грандіозної споруди, якою обіцяв бути Рудольфінум.

Нова будівля мала розташовуватися на правому березі Влтави, прямо навпроти Празького Граду. Раніше на цій території знаходився зал для верхової їзди, потім в'язниця, потім хімічна фабрика і лісопилка, і ось, нарешті, було прийнято рішення використовувати це місце в центрі Праги для справді визначної мети.

Архітектурний проект Рудольфінума відповідав винятковому статусу інвесторів. Йозеф Зітек і Йозеф Шульц спроектували монументальний будинок, котрий об'єднав під своїм склепінням дві функціональні частини: концертні приміщення і галерею. Фасад концертного залу звернений на південь, до сучасної площі Яна Палаха. Він декорований іонічними колонами і увінчаний балюстрадою, оздобленою вазами і статуями великих композиторів. Вхід з західного боку, звернений до набережної Влтави, веде до вражаючої церемоніальної зали Рудольфінума, а Центральні парадні сходи - в галерею, напівпрозорі стелі якої забезпечують правильне освітлення колекцій.

«Храм Мистецтв»

Урочисте відкриття Рудольфінума мало відбутися в січні 1885 року, але було перенесено через хворобу наслідного принца Австро-Угорської імперії Рудольфа, в честь якого було названо цю величну будівлю. Банк «Česká

spořitelna» вирішив провести церемонію відкриття 7 лютого 1885 року, навіть незважаючи на те, що Рудольф так і не зміг бути присутнім.

Церемонія відкриття Рудольфінума була великою подією. У присутності директора банку, архітекторів і празьких знаменитостей гості оглянули картинну галерею старих майстрів і зали Музею промислових мистецтв, а кульмінацією свята став гала-концерт. Першим твором, зіграним в Рудольфінумі, стала увертюра Людвіга ван Бетховена «Освячення будинку».

Рудольфінум(Рис.5.3) став домівкою для Картинної галереї, попередниці Національної галереї, Консерваторії і Музею промислових мистецтв, створеною Торгово-промисловою палатою. Банк «Česká spořitelna» підписав контракти з усіма трьома установами на безкоштовне користування будівлею доти, поки таке використання буде виконувати своє первісне призначення, а саме підтримку мистецтва. З цієї причини Асоціація витончених мистецтв щороку також проводила виставки в будівлі Рудольфінума.

Рис.5.3 Рудольфінум

У суботу, 4 січня 1896, Рудольфінум став свідком першого концерту Чеської філармонії, який назавжди пов'язав виникнення філармонічного оркестру з одним з найвідоміших чеських композиторів. Антонін Дворжак піднявся на

сцену, щоб виконати свої власні твори. Концертний зал, в якому проходив концерт, тепер носить ім'я Дворжака і є домашньою сценою провідного оркестру Чеської республіки.

Рудольфіnum на службі Республіки

Відома цитата свідчить, що під час війни музи замовкають. Однак в Рудольфіnumі музи замовкли після війни, коли в 1918 році новостворена Чехословацька держава стала шукати гідне місце для своєї парламентської палати. У кілька етапів між 1919 і 1932 роками будівля Рудольфіnumа була перебудована для нового призначення.

Сцена і підлога концертного залу були приведені до одного рівня, видалений орган, а лоджії, галереї і кімнати відпочинку були перероблені відповідно до потреб парламенту. Для створення приміщень, які можна було б використовувати для засідань парламентських клубів і для нової їдальні, були опущені стелі і перегороджені зали в галерейному крилі Рудольфіnumа, а для сприяння контактам між різними парламентськими приміщеннями був перебудований вестибюль і з'єднані північна і східна частини будівлі.

Рудольфіnum при Третьому Рейху

Відновлення Рудольфіnumа як «Храму Мистецтв» почалося, як це не парадоксально, під час Другої світової війни. Протекторат Богемії і Моравії не був автономним політичним утворенням, тому не було необхідності в розміщенні вищого законодавчого і політичного органу країни. Хоча не всі початкові плани по відновленню Рудольфіnumа були реалізовані, зміни, зроблені між 1940 і 1942 роками, повернули будинок до його первісного призначення - до 1945 року під склепіннями Рудольфіnumа діяв німецький філармонічний оркестр, який фактично врятував концертні частини будівлі.

Архітектори Богумир Козак і Антонін Енгель, останній учень Йозефа Зітека, відновили сцену і глядацьку залу, а також удосконалили акустику залу, яка критикувалася з самого початку концертної діяльності. Архітектори внесли

важливий творчий внесок у відновлення Рудольфінума - на першому поверсі з'явився ще один невеликий концертний зал - сучасний «Suk Hall», дизайн та оформлення якого відповідають оригінальному дизайну інтер'єрів Рудольфінума.

Під час нацистської окупації Концертний зал імені Антоніна Дворжака часто використовувався для різних офіційних заходів нацистської Німеччини, таких як святкування дня народження Гітлера або Дня Героїв.

Існує цікава історія, що відноситься до цієї сторінки в історії Рудольфінума. У ній говориться, що рейхспротектор Рейнхард Гейдріх наказав прибрати з балюстради Рудольфінума статую Мендельсона-Бартольдї, яка ганьбить святиню німецького мистецтва своїм неарійським походженням. Двоє чеських робітників, відправлених на демонтаж «ворожої статуї», помилково, введені в оману видатним носом великого композитора, почали знімати статую улюбленого Гітлером Ріхарда Вагнера. Історія стверджує, що робітники вчасно виявили свою помилку і виконали наказ рейхспротектора - статуя Мендельсона була знята і захована, а після закінчення війни повернена на місце. Насправді ви даремно витратите час, якщо станете шукати на даху Рудольфінума статую Ріхарда Вагнера, її ніколи там не було, а ось статуя Мендельсона, звичайно є.

Велика реконструкція Рудольфінума

У 1946 році в Рудольфінум повернулася Чеська філармонія і відбувся перший фестиваль «Празька весна».

До кінця 20 століття філармонія ділила Рудольфінум з Празькою консерваторією і Академією виконавських мистецтв. Для того, щоб приміщення Рудольфінума відповідали вимогам навчальної програми консерваторії, Церемоніальний зал був перетворений в спортивний зал для студентів. Величний простір залу оголошували стуком тенісних м'ячів і вигуками команд викладачів фізкультури, а не дискусіями на теми мистецтва. В кінці 1980 років Церемоніальний зал разом з центральними сходами ледь не потрапили під

знесення через заплановане будівництво ще одного концертного залу. На щастя, плани зірвалися, і зал зберігся у своєму первісному вигляді.

У 1989 році Рудольфіnum був визнаний національним пам'ятником культури і стало цілком очевидно, що будівля потребує термінової і масштабної реконструкції. Також потрібно нове технічне оснащення, кондиціонування, системи безпеки, газова котельня і багато іншого. Реконструкція, яка проходила з 1990 по 1992 рік, була доручена команді архітекторів на чолі з Карелом Прагером. Їх головним завданням було провести необхідні роботи, максимально зберігаючи оригінальний дизайн Йозефа Зітека і Йозефа Шульца.

Відкритий після реконструкції в 1992 році Рудольфіnum знову повністю присвячений служінню мистецтву, як і було задумано з самого початку. Чеський філармонічний оркестр в даний час є основним резидентом Рудольфіnumа, а реконструйовані виставкові приміщення в північній частині будівлі - художньою галереєю, і вже багато років Рудольфіnum залишається центральним майданчиком міжнародного музичного фестивалю «Празька весна».[23]

Розрахунок вартості та тривалості екскурсії

В результаті проведених досліджень була вирахована приблизна вартість запропонованої екскурсії.

Вартість вхідних квитків та екскурсій, тривалість екскурсій:

- Базиліка Святого Георгія-вхідний квиток 270 грн, екскурсія 130 грн, 60 хв;
- Рудольфіnum 180 грн, 75 хв;
- Порохова вежа 30 хв;
- Національний музей 280 грн, 80 хв;
- Новоміська ратуша 30 хв.

Загальна тривалість екскурсії 5 годин 30 хв.

Приблизна вартість 860 грн.

Також можна розглянути карту екскурсійного маршруту (Рис 6.3).

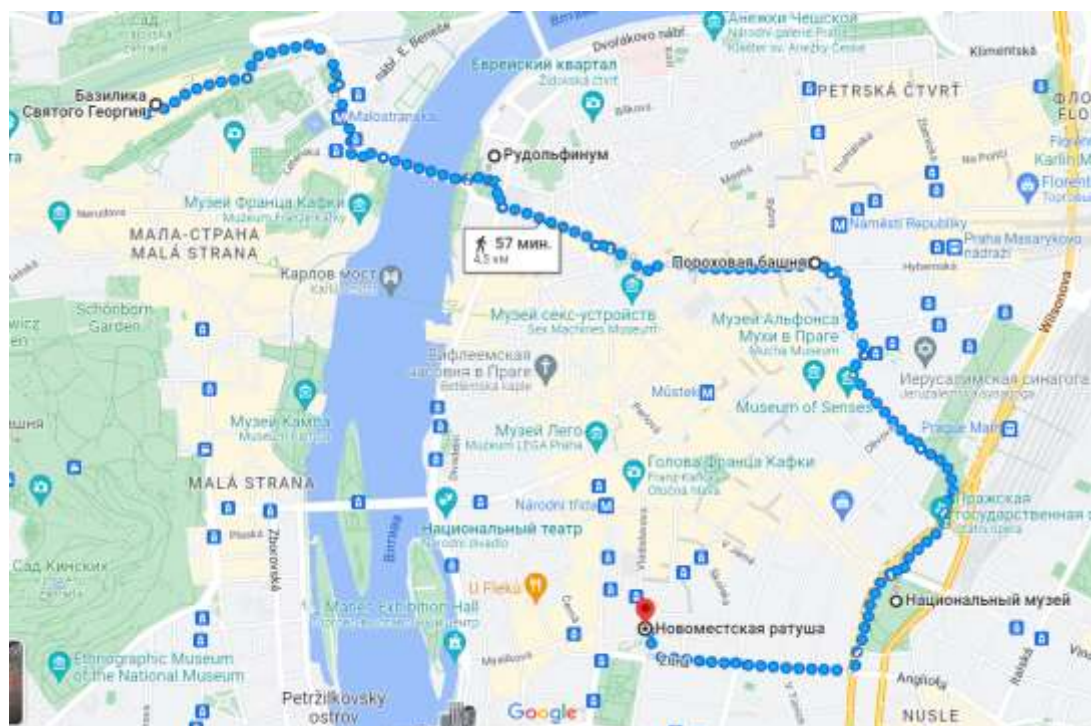

Рис.6.3 Карта экскурсионного маршруту

Висновки до 3 розділу

Чехія - одна з найгарніших країн Європи, де природою були створені ідеальні умови для відпочинку і лікування. У Чехії поєднуються широкі луки, соснові ліси, мальовничі озера і середньовічні замки, старовинні провінційні міста і сучасні будови. Сучасна Чехія - молода держава, але з дуже давньою і багатою історією і культурою. А її столиця, Прага - одне з найромантичніших і неповторних міст Європи.

Прага - одне з найгарніших і найромантичніших міст на планеті. Столиця і головний економічний, політичний і культурний центр Чехії. Населення - 1,3 млн осіб. Прага є одним з найбільших туристичних центрів Європи. Історичний центр міста внесений до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Кожен сам вирішує, навіщо йому їхати в Прагу. Сюди приїжджають святкувати дні народження, грати весілля, кататися на запряжених у віз конях, пити чудове чеське пиво і просто гуляти по набережній Влтави і насолоджуватися чарами навколо. Казкові замки, квітучі сади, приголомшливі панорами - все це щедрий дар, який піднесе вам Прага.

Базиліка святого Георгія - найстаріша збережена церква в Празькому Граді, закладена Вратиславом I в 920 році на честь святого Георгія. У 973 році церква була істотно розширена за рахунок прибудови абатства бенедиктинців, присвяченого тому ж святому.

Національний музей - найбільший музей в Чеській Республіці, який здійснює збірну, наукову, освітню та методичну діяльність. Він складається з п'яти спеціалізованих і до певної міри автономних установ: Музею природних наук, Історичного музею, Чеського музею музики, Музею азіатських, африканських і американських культур ім. Напрстека і Бібліотеки Національного музею. Кожне з них має кілька спеціалізованих відділів і колекцій, які в сукупності містять понад тринадцять мільйонів предметів. Їх колекціонування і

збереження сприяють пізнанню навколишнього світу і спадкоємства культурних цінностей з покоління в покоління.

Новоміська ратуша - друга по старшинству міська ратуша Праги, розташована на перетині вулиці Водічкова і північного боку Карлової площі в історичному районі Нове-Місто. Ратуша була закладена в XIV столітті, ставши найважливішим суспільно-політичним центром Нового міста.

Порохова вежа - готична вежа в Празі, пам'ятник архітектури XV століття. Знаходиться на Площі Республіки по сусідству з Громадським будинком і з'єднується з ним критим мостом. Біля воріт починається вулиця Целетна, з якої звідси починається перша частина Королівської дороги, що веде до Празького Граду.

Рудольфіnum-всесвітньо відомий концертний зал і домашня сцена оркестру Чеської філармонії, де він вперше виступив в 1896 р під керівництвом А. Дворжака. Будівля в стилі неоренесанс побудована в 1876-84 рр. Спочатку тут були картинна галерея, музейна експозиція і концертний зал. У 1918-38 і 1945-46 рр. будинок служив Національним зборам. Головний зал імені Дворжака - місце унікальних концертів класичної музики.

ВИСНОВОК

Чехія – найвідвідуваніша країна Західної Європи. Чехія приваблює туристів своєю величною красою, в якій відображена золота історія європейських народів. Чари її доглянутих набережних, строгих костелів, затишних площ, нічних вуличок зі старовинними ліхтарями, збільшують інтерес і цікавість туристів з кожним роком. Для наших сучасників Чехія – це перш за все всесвітньо відома здравниця і неповторне місце, де реальність і казка злилися воедино.

В країні активно розвивається туризм у більш ніж 7 напрямках:

1. Культурно-пізнавальний або «міський» туризм;
2. Релігійний туризм;
3. Лікувальний та оздоровчий туризм;
4. Спортивний та пішохідний туризм;
5. Вело-, мото- та авто туризм;
6. Гастрономічний (пивний та винний туризм);
7. Конгресний туризм (business tourism);
8. «Похмурий туризм» (dark tourism);
9. Кінематографічний туризм.

Ласкаво просимо до Чехії, побачити богемну Прагу, фонтанні хороводи Карлових Вар, сріблясту Кутну гору, чарівну архітектуру Чеського Крумлова.

Прага - місто, де будуть постійно боліти ноги, де легко набираєш пару кг зайвої ваги і витрачаєш купу грошей на абсолютно незаплановані покупки. І при цьому Прага - місто, в яке закохуєшся без пам'яті і приїжджаєш знову і знову: з зручним взуттям, звір'ячим апетитом і запасною валізою.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

ЕЛЕКТРОННІ ДЖЕРЕЛА

1. Загальні відомості про країну [Електронний ресурс]-Режим доступу до ресурсу: <https://www.tpg.ua/uk/country/tab-country/?ct=93FA60A44CCD569311E3134527937B24>.

2. Розвиток туризму в Чеській Республіці [Електронний ресурс]-Режим доступу до ресурсу: https://studme.org/368284/turizm/sovremennoe_sostoyanie_turizma_cheshskoy_respublike#932.

3. Оцінка стану пам'яток туризму Чеської Республіки [Електронний ресурс]-Режим доступу до ресурсу: https://studme.org/368284/turizm/sovremennoe_sostoyanie_turizma_cheshskoy_respublike#932.

4. Місто Брно [Електронний ресурс]-Режим доступу до ресурсу: <https://www.city.kharkov.ua/uk/o-xarkove/goroda-partneryi/brno-cheshskaya-respublika.html>.

5. Стара ратуша [Електронний ресурс]-Режим доступу до ресурсу: https://tonkosti.ru/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%B0%D1%8F_%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%88%D0%B0_%D0%91%D1%80%D0%BD%D0%BE.

6. Площа Свободи [Електронний ресурс]-Режим доступу до ресурсу: https://tonkosti.ru/%D0%9F%D0%BB%D0%BE%D1%89%D0%B0%D0%B4%D1%8C_%D0%A1%D0%B2%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D0%B4%D1%8B_%D0%B2_%D0%91%D1%80%D0%BD%D0%BE.

7. Замок Шпільберк [Електронний ресурс]-Режим доступу до ресурсу: <https://planetofhotels.com/guide/ru/chehiya/brno/zamok-shpilberk>.

8.Острава [Электронный ресурс]-Режим доступа до ресурсу:
<https://traveller-eu.ru/ostrava>.

9.Масарикова площадь [Электронный ресурс]-Режим доступа до ресурсу:
https://www.votpusk.ru/country/dostoprим_info.asp?ID=19341.

10. Завод «Остравар» [Электронный ресурс]-Режим доступа до ресурсу:
https://tonkosti.ru/%D0%9C%D1%83%D0%B7%D0%B5%D0%B9_%D0%BF%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F_%C2%AB%D0%9E%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D1%80%C2%BB.

11. Національний Моравсько-Сілезький театр [Электронный ресурс]-
 Режим доступа до ресурсу:
https://www.votpusk.ru/country/dostoprим_info.asp?ID=19395.

12.Прага [Электронный ресурс]-Режим доступа до ресурсу:
https://pidru4niki.com/17800226/turizm/naybilshi_mista_chehiya#527.

13.Празский град [Электронный ресурс]-Режим доступа до ресурсу:
<https://www.tourister.ru/world/europe/czech-republic/city/praha/placeofinterest/4205>.

14. Празский град [Электронный ресурс]-Режим доступа до ресурсу:
[https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B6%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%93%D1%80%D0%B0%D0%B4#:~:text=%D0%9F%D1%80%D0%B0%CC%81%D0%B6%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%93%D1%80%D0%B0%D0%B4%20\(%D1%87%D0%B5%D1%88.,%D0%BA%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%8B%D0%B9%20%D1%82%D1%8F%D0%BD%D0%B5%D1%82%D1%81%D1%8F%20%D0%BE%D1%82%20%D0%9F%D0%B5%D1%82%D1%80%D1%88%D0%B8%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BC%D0%B0.&text=%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B6%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%93%D1%80%D0%B0%D0%B4%20%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%8F%D0%B5%D1%](https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B6%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%93%D1%80%D0%B0%D0%B4#:~:text=%D0%9F%D1%80%D0%B0%CC%81%D0%B6%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%93%D1%80%D0%B0%D0%B4%20(%D1%87%D0%B5%D1%88.,%D0%BA%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%8B%D0%B9%20%D1%82%D1%8F%D0%BD%D0%B5%D1%82%D1%81%D1%8F%20%D0%BE%D1%82%20%D0%9F%D0%B5%D1%82%D1%80%D1%88%D0%B8%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BC%D0%B0.&text=%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B6%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%93%D1%80%D0%B0%D0%B4%20%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%8F%D0%B5%D1%)

82%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81,%D0%A1%D0%B2%D1%8F%D1%82%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%93%D0%B5%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B8%D1%8F%20%D0%B8%20%D0%98%D1%80%D0%B6%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B9%20%D1%83%D0%BB%D0%B8%D1%86%D1%8B.

15. Карлів міст [Електронний ресурс]-Режим доступу до ресурсу: <https://ready2travel.ru/praga/obyazatelno/karlov-most.html>.

16. Староміська площа [Електронний ресурс]-Режим доступу до ресурсу: https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D1%81%D1%82%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F_%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D1%89%D0%B0%D0%B4%D1%8C.

17. Кафедральний собор Святого Віта, Вацлава і Войтеха [Електронний ресурс]-Режим доступу до ресурсу: <https://incomartour.com.ua/countries/6/728>.

18. Вацлавська площа [Електронний ресурс]-Режим доступу до ресурсу: <https://ready2travel.ru/praga/obyazatelno/vaclavskaya-ploshad.html>.

19. Базиліка Святого Георгія [Електронний ресурс]-Режим доступу до ресурсу: <https://incomartour.com.ua/countries/6/749>.

20. Національний музей [Електронний ресурс]-Режим доступу до ресурсу: <https://www.tourister.ru/world/europe/czech-republic/city/praha/museum/4212>.

21. Новоміська ратуша [Електронний ресурс]-Режим доступу до ресурсу: <https://ready2travel.ru/praga/dopolnitelno/novomestskaya-ratusha.html>.

22. Порохова вежа [Електронний ресурс]-Режим доступу до ресурсу: <https://ready2travel.ru/praga/obyazatelno/poroxovaya-bashnya.html>.

23. Рудольфіум [Електронний ресурс]-Режим доступу до ресурсу: <https://ready2travel.ru/praga/dopolnitelno/rudolfinum.html>.

ДОДАТКИ

Додаток А

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ

Факультет технології вина та туристичного бізнесу
Кафедра туристичного бізнесу та рекреації
Освітня програма «Міжнародний туризм»

Дипломна робота на тему:
«Розробка та впровадження оглядової екскурсії для школярів
старших класів Прагою»

Здобувач: Головашич О.О.

Керівники: д.е.н. проф. Меліх О.О., ст. викл. Торган В.В.

Мета роботи: Розробка оглядової екскурсії для дітей старшого шкільного віку Прагою.

Об'єкт дослідження: Чеська Республіка, її культурні та архітектурні пам'ятки.

Методи дослідження: В основу дослідження були покладені дані щодо напрямків розвитку туризму в Чеській Республіці. Дані про склад та стан пам'яток культури, архітектури та природи обраної країни та місцевості.

Завдання роботи:

1. Проаналізувати розвиток туристичних напрямків країни;
2. Зробити оцінку потенціалу розвитку туризму у Чеській Республіці;
3. Розробити та описати програму екскурсії містом Прага.

Інформація про країну

Чеська республіка розташована на чесько-моравській піднесеності в Центральній Європі. Країна межує з такими державами як: Німеччина, Польща, Словаччина і Австрія. 79 тис. кв. км - в таких цифрах прораховується територія Чехії, яка об'єднує історичні області Моравію, Богемію і Сілезію.

Населення Чехії складає близько 10,5 млн. чоловік.

Клімат Чехії помірний, літо не дуже спекотне і зима в міру холодна.

Сильні сторони та переваги чеського туризму:

1. Вигідне географічне розташування в центрі Європи, легка доступність, різноманітна та мальовнича природа, гарний клімат.
2. Безліч пам'яток культури, історії та техніки, фольклорні традиції та пам'ятки, природні багатства у заповідних зонах та національних парках.
3. Багаті традиції водолікування, термальні та водні курорти зі світовою популярністю.
4. Густа та кваліфіковано розмічена мережа туристських трас та стежок по всій території країни.
5. Достатні, з погляду кількості, можливості розміщення туристів.
6. Наявність кваліфікованої та навчальної робочої сили для сфери туризму.
7. Прага та її пам'ятники – як всесвітньо відомий центр туризму.

Недоліки та перешкоди для розвитку туризму:

1. Недостатньо розвинена співпраця між приватними підприємцями та громадським сектором у галузі туризму.
2. Недостатньо висока якість роботи основних та додаткових служб туризму.
3. Недостатнє використання сучасних технологій туристичної діяльності.
4. Прогалини у маркетинговому вивченні розвитку чеського туризму.
5. Нестача конкурентоспроможного та сучасного продукту туризму, так само як і такої ж програми.
6. Відсутність рівноваги між попитом та пропозицією на ринку кваліфікованих спеціалістів у сфері туризму.
7. Недоліки в догляді за станом та оновленні культурно-історичних пам'яток.
8. Надмірна концентрація туристів у столиці країни – Празі.

Види туризму в Чеській Республіці

Релігійний

Лікувальний та
оздоровчий

Пішохідний

Велосипедний

Автомобільний

Мототуризм

Гастрономічний

Конгресний

Кінематографічний

Туристичні DESTИНАЦІЇ найбільших міст Чеської Республіки

Брно— друге за розмірами місто Чехії, адміністративний центр Південно-Моравської області. Місто розташоване в Південній Чехії, поблизу злиття рік Світави та Свратки на кордоні Південно-Моравської рівнини та Чесько-Моравської височини.

Стара ратуша

Площа Свободи

Замок Шпільберг

Острава - третє за величиною місто Чехії та столиця Моравсько-Сілезького краю. Розташована в історичній області Південна Сілезія неподалік кордону з Польщею та Словаччиною. Острава - старовинне місто із захоплюючою індустріальною історією, яке є серцем другої за величиною міської агломерації в країні.

Площа Масарика

Завод «Остравар»

Національний Моравсько-Сілезький театр

Головні пам'ятки міста Прага

Прага - столиця Чеської Республіки, одне з найгарніших європейських міст. "Злата Прага", "Серце Європи", "Стобашенна" - такими епітетами часто називають туристи, навіть у складні часи історії міста. Після "оксамитової" революції у 1989 р. Прага стала одним з головних центрів світового туризму. Тут знаходиться резиденція президента, уряд і Національні збори, зосереджені найбільші культурні і наукові заклади. Прага надзвичайно приваблива у будь-яку пору року.

Празький град

Кафедральний собор
Святого Віта, Вацлава і
Войтеха

Вацлавська площа

Локації запропонованої екскурсії

Базиліка Святого Георгія

Монастир і базиліка св. Георгія вважаються однією з головних визначних пам'яток в Празі. Вони знаходяться на території Празького Граду і займають східну сторону площі св. Іржі. Це колишній жіночий монастир бенедиктинок.

Тривалість екскурсії: 60 хв
Вартість вхідного квитка: 270 грн
Вартість екскурсії: 130 грн

Рудольфіум

Велична будівля Рудольфіума, розташована на березі Влтави в самому серці Праги, була задумана як «Храм Мистецтв»: концертний зал, художня галерея і консерваторія. Рудольфіум є однією з найбільш значущих будівель Богемської архітектури нового Відродження.

Тривалість екскурсії: 75 хв

Вартість: 180 грн

Порохова вежа

Порохові ворота, або Порохова вежа так схожа на Староміську вежу Карлова моста, знаходиться в історичному центрі чеської столиці. Ця потужна готична будівля, безумовно, є однією з найпопулярніших пам'яток Праги і відправною точкою безлічі туристичних маршрутів

Тривалість екскурсії: 30 хв

Національний музей Чехії відкрився в Празі в 1818 році під назвою Вітчизняний музей. Метою його створення було не тільки забезпечити збереження цінних пам'яток історії та культури, а й відкрити ці скарби для широкої публіки.

Тривалість екскурсії: 80 хв
Вартість: 280 грн

Національний музей

Новоміська ратуша - прикраса Карлової площі в Празі. Ратуша є пам'яткою не лише архітектури, а й історії Чехії. Двічі вона ставала центром унікального, характерного саме для Чехії, явища - празька дефенестрація: історичної події, при якому розлючений народ викидав з вікон будівлі високопоставлених чиновників.

Тривалість екскурсії: 30 хв

Новоміська ратуша

Додаток Б
Наукова апробація

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеський національний
технологічний університет

ПРОГРАМА

XVIII Всеукраїнської наукової ZOOM-конференції
студентів з розділу «Харчові технології» та
Наукової конференції здобувачів вищої освіти

11-13 травня 2022 року

Одеса 2022

СЕКЦІЯ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ ТА РЕКРЕАЦІЇ

Засідання
11 травня 2022 року об 11⁰⁰

ZOOM. Ідентифікатор 5030987866, пароль 2020

Науковий керівник – д.с.н., проф. Меліх О.О.

Секретар – асп. Шенелєва О.В.

1. Оглядові екскурсії для школярів Прагою

Студентка СВО «Бакалавр» ф-ту ТВтаТБ Голованнич О.О.

Науковий керівник – д.с.н., проф. Меліх О.О., ст. викл. Торган В.В.

Додаток В

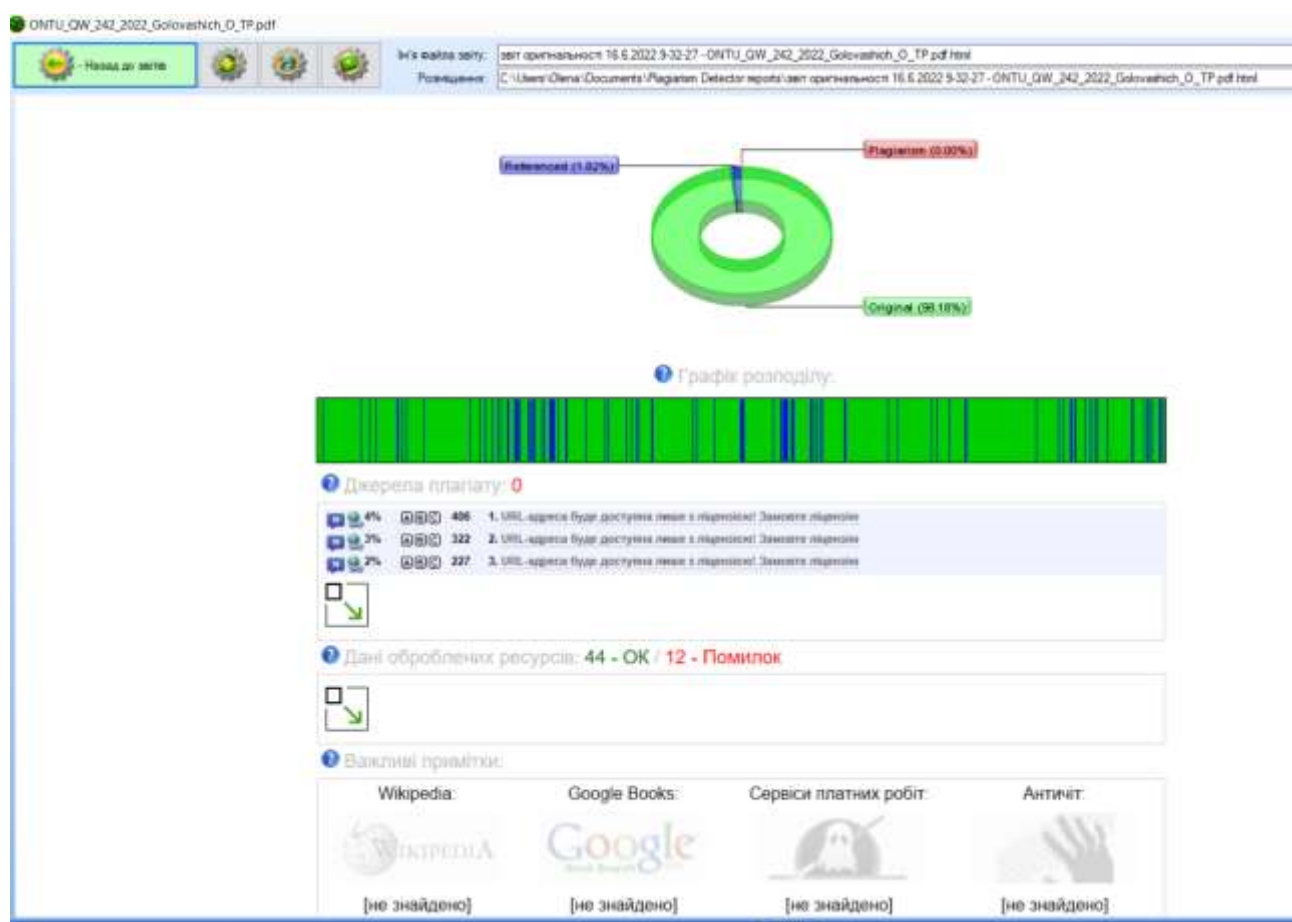
Перевірка тексту на плагіат

Кваліфікаційна робота бакалавра

Тема: «Розробка та впровадження оглядової екскурсії для школярів старших класів Прагою»

Засіб перевірки <https://plagiarism-detector.com/>

Унікальність > 30 %

Здобувач _____ Олесь ГОЛОВАШИЧ

Керівники _____ д.е.н., проф. Олена МЕЛІХ,

_____ ст.викл. Володимир ТОРГАН